

Pekka Ervast

TOTUUDEN RUUMIS

Ervast, Pekka Elias 26.12.1875-22.5.1934

Totuuden ruumis
(Toimitettu tekijän pikakirjoitetuista esitelmistä)

Sopivia aihealuokituksia ovat esimerkiksi:
teosofia, ruusuristiläisyys,
kristosofia, kristinusko,
okkultismi tai mystiikka.

—

Esitelmät ovat aikaisemmin julkaisemattomia
Ensimmäinen painos

Ruus-Ristin kirjallisuusseura ry
Merimiehenkatu 28
00150 Helsinki

ISBN 952-9603-23-1
Hakapaino Oy, Helsinki 1994

SISÄLLYS

Alkusanat	5
Apostolisen sukseesion eli perättäisjärjestyksen merkitys	7
(Pekka Ervastin esitelmä 14.9.1924)	
Apostolinen sukseessio	21
(Pekka Ervastin esitelmä 21.9.1924)	
Jeesus ja n.s. sakramentit	37
(Pekka Ervastin esitelmä 28.9.1924)	
Jeesuksen totuuden ruumis	53
(Pekka Ervastin esitelmä 5.10.1924)	
Sanasto, selityksiä ja kirjallisuusviitteitä	69

Apostolisen suksektion eli perättäisjärjestyksen merkitys

Apostolinen suksektion on, niin kuin tiedämme, roomalais-katolinen opinkappale, jota pidetään katolisessa maailmassa erittäin tärkeänä dogmina. Apostolinen suksektion tarkoittaa, että jokainen oikea roomalais-katolinen piispa — ja siis kaikki papit — on oikealla tavalla toisen oikean piispan tai oikeammin kolmen oikean piispan vihkimä ja virkaansa asettama. Roomalais-katolisessa kirkossa sanotaan, että jos ei tätä sääntöä noudateta, katkeaa apostolinen suksektion, apostolinen seuraanto, perättäisjärjestys, ja silloin on yhteys katkennut Kristuksen ja hänen alkuperäisen seurakuntansa kanssa, ja silloin on seurakunta väärä, kerettiläinen.

Tämä on roomalais-katolinen oppi ja usko, ja se selitetään seuraavalla tavalla. Rooman kirkko on apostoli Pietarin perustama. Hän oli Rooman ensimmäinen piispa, ja hänen perästään tuli toinen piispa, jonka hän oli virkaan vihkinyt. Ja sillä tavalla vihki aina edellinen piispa seuraajansa. Joidenkin aikojen kuluttua Rooman piispaa ruvettiin nimittämään paaviksi, ja paavi oli apostoli Pietarin seuraaja. Tämä on toinen puoli asiasta. Toinen puoli on se, että jokainen oikea, oikealla tavalla vihitty piispa on saanut virkansa ja vihkimyksensä semmoiselta piispalta, joka on oikein vihitty, niin että yhtämittäinen jakso menee apostoleihin saakka. Piispan vihkimys tapahtuu käsien päälle panemisella. Tällä tavalla käy tämän opin mukaan katkeamaton sarja piispoja, jotka aina ovat kiinni toisissaan siten, että toisen kätet ovat toisen pään päällä apostoleihin saakka ja että apostoleista on lähtenyt tuo ensimmäinen vihkimys, ensimmäinen henkinen vaikutus. Tämä on nyt roomalais-katolinen oppi.

Me tiedämme, että protestanttisissa maissa ei tätä pidetä ehdottomasti arvossa. Kuitenkin voivat muutamat protestanttiset maat aivankuin ylpeillä siitä, että heillä on apostolinen suksektion. Meillä oli Suomessa aina vuoteen 1884 saakka apostolinen suksektion, mutta silloin se katkesi sen tähden, että kaikki piispat kuolivat samana vuonna jokseenkin yhtäaikaan, joten uutta piispaa ei voitu vihkiä täällä omassa maassa säilyttämällä apostolista suksektiona. Olisi tietysti voitu pyytää ulkomailla oikea piispa vihkimään, mutta sitä ei tehty. Suomalainen kirkko on siis ilman alkuperäistä yhteyttä Kristuksen kanssa roomalais-katolisen kirkon mukaan.

Me tiedämme, että katolisissa maissa pannaan tähän apostoliseen suksektioniin niin paljon painoa, että jos syntyy uusi lahko tai kirkko, niin ollaan sangen arkoja siitä, että apostolinen suksektion on olemassa. Kaikki, jotka teosofiaa harrastavat, tietävät, että Englannissa on syntynyt kirkko, jota nimitetään „Vapaamieliseksi katoliseksi kirkoksi“. Tämä kirkko, johon ottaa osaa paljon teosofeja, on erityisesti pannut painoa siihen, että sillä on apostolinen suksektion ja että se on oikea kirkko, koska sen piispat ovat saaneet oikean piispan vihkimyksen. Englannin kirkko, kuten myös Ruotsin, on epävarmalla kannalla, onko sillä apostolista suksektiona.

Meidän täytyy totuuden etsijöinä tutkia tämmöistä oppia, seikkaa, juuri sen tähden, että olemme totuuden etsijöitä. Emme saa sillä tavoin väheksyä tämmöisiä oppeja, ettei niistä kannattaisi ottaa selvää. Meidän pitää tutkia sen tähden, että jos hieman ajatteleme asiaa, on semmoisissa opeissa paljon sisältöä. Jos on totta, että tuommoisen apostolisen suksektion kautta yhteys Kristukseen ja hänen apostoleihinsa on katkeamatta säilynyt, silloin on selvää, että siinä semmoisessa kirkossa ja uskonnossa on jotain enemmän kuin semmoisessa seurakunnassa ja kirkossa, joka itse ilman muuta on luonut oppinsa, jumalanpalvelusmuotonsa ja seremoniansa. Jos toisessa on kaikki käynyt perintönä ensimmäisestä perustajasta saakka, on asia toinen, kuin jos joku yht'äkkiä keksii. Sen tähden on hyvä, että totuuden etsijä tutkii tämmöistä asiaa. Hän ei lykkää mitään opinkappaletta luotaan arvottomana ja turhanpäiväisenä, ennen kuin hän on sitä tutkinut.

Siis kysymme ensin, millä tavalla tämä katsantokanta apostolisesta suksessiosta on syntynyt. Mitä järkeä siinä on alkuaan ollut niiden mielestä, jotka panivat siihen niin paljon painoa? — Kun ajattelemme niitä vuosia, niitä muutamia vuosia, kuukausia ja päiviä, jolloin suuri nasarealainen Mestari, Jeesus Kristus, vaelsi maan päällä Galileassa, jolloin hän kulki ympäri hyvää tehden, parantaen sairaita, auttaen ihmisiä ja opettaen, saarnaten, puhuen, niin me ymmärrämme, että hänen työtä tehdessään, hänen läsnäollessaan ei ole kirkkoa, ei seurakuntaa, ei jumalanpalvelusta, ei mitään. Hänhän oli se jumalallinen opettaja, joka kokosi ihmiset ympärilleen. Hän heille puhui, heitä neuvoi ja opetti heille, että Jumala on henki, että Jumalaa on palvottava hengessä ja totuudessa, ei millään vuorella, ei missään temppelissä. Ja ne, jotka kuuluivat ja ottivat vastaan hänen opetuksensa istuessaan hänen jalkainsa juuressa, tunsivat, että koko maailma oli se temppeli, jossa nyt palvotaan Jumalaa. Jokainen tunsu, ettei voi ajatella niin ihanaa käsin rakennettua temppeliä, jossa hän olisi voinut puhua. Hän tarvitsi Jumalan rakentaman temppelin. Kun hän puhui, silloin täytyi lintujen olla kuulemassa, auringon täytyi paistaa tai tähtien välkkyä. Hänhän oli kuin ääni itse suuresta luonnosta, hänen sanansa menivät jokaisen omaantuntoon ja sisäiseen tajuntaan. Ei tarvittu minkäänlaisia juhlallisuuksia, ei ulkonaisia menoja, sillä hän itse oli ruumistunut juhlallisuus, jumalallisuus.

Kaikki ymmärsivät, että oli totta, kun hän sanoi: „Jumalaa on palvottava hengessä ja totuudessa.“ Jokainen tunsu, että niin se on. Ja kun he ajattelivat, miten he juutalaisina kokoontuivat synagogeihin, kuuluivat pappien lukuja, noudattivat seremonioita ja temppuja jokapäiväisessä elämässään, niin he ymmärsivät, että nyt on tullut toinen sanoma, on toinen aika. Nyt he saavat ymmärtää totuuden, ei ole välittäjiä ihmisen ja Jumalan välillä. Jokainen ihminen on Jumalan poika, jokainen on lapsen asemassa ja voi luottamuksella puhutella taivaallista Isäänsä. Ja he tunsivat jokainen, että he olivat itse omia pappejaan.

Tämä oli se ihmeellinen vapautus, se hengen nousu, minkä Jeesus toi mukanaan. — Mutta miten kävi? — Hän oli täällä vähän aikaa, sitten hän siirtyi toiseen maailmaan, ja hänen oppilaansa, opetuslapsensa, seuraajansa, jäivät jäljelle. Niistä apostolit olivat vanhimmat, perehtyneimmät, eniten ja syvimmin asioiden sisällä. Jeesus oli itse nimittänyt muutamat opetuslapsistaan apostoleiksi. Hän oli kerran lähettänyt 72 ulos uutta sanomaa levittämään, mutta ne kaksitoista, jotka olivat hänen luonaan aina, olivat saaneet syvimmin ymmärtää elämän arvoituksen. Ja nyt, kun Jeesus Kristus oli siirtynyt pois näkyväisestä maailmasta, apostolit jäivät ikäänkuin jatkamaan sitä työtä, jota ei voinut jatkaa. Sillä kuka heistä olisi kyennyt jatkamaan Jeesuksen Kristuksen työtä! He tunsivat, että olivat kykenemättömät sitä tekemään — ja kuitenkin heidän täytyi sitä jatkaa.

Nyt oli jo paljon seuraajia, kannattajia, jotka olivat Kristukselta itseltään kuulleet uuden sanoman. Luonnollista oli sen tähden, että nyt, kun ei enää jokainen saanut ajatella yhtä ainoaa, joka voiman lähteenä oli ollut heidän keskellään, nyt täytyi jokaisen ajatella toisia, kaikki saivat ajatella toisiaan. He tunsivat, että he yhdessä olivat saaneet tuon sanoman säilyttäväksi ja levitettäväksi. He eivät enää olleet vain yksilöitä, jotka ryhmittäytyivät yhden ihanan, suuren yksilön ympärille, vaan he tunsivat itsensä veljiksi keskenään. Heitä oli kaikkia kohdannut se sama ihmeellinen ilo, että olivat saaneet kuulla hänen sanomansa, ja he kaikki olivat kokeneet sen saman surun, että hän oli heidät jättänyt. He olivat nyt yksin ilman sitä ihanaa paimenta. Silloin veljestunnelma heissä heräsi, ja silloin oli aivan luonnollista, että muodostui seurakunta, ja vähitellen useampiakin. Tämä seurasi itsestään olojen pakosta. Luonnollista myös oli, että apostolit, jotka eniten olivat olleet Mestarin kanssa ja jotka eniten olivat kuulleet hänen sanojaan ja opetuksiaan, jäivät johtavaan asemaan. Ja kun useampia seurakuntia syntyi, niin joko toisten heistä oli matkustettava niiden luo tai he lähettivät jonkun muun sopivan henkilön. Ja silloin oli myös luonnollista, että ne, jotka olivat uskossa ja tiedossa vanhimmat, tulivat seurakunnissa johtavaan asemaan. Ja luonnollista oli, että heistäkin joku sitten kohosi ja hänestä tuli aivankuin ylimmäinen kaitsija, *episkopos*, piispa.

Ensimmäisinä kristittyinä aikoina ei ollut mitään pappeja semmoisessa merkityksessä kuin nyt. Silloin säilytettiin ehjänä tuo traditio, mikä oli saatu Mestarilta itseltään, ettei pappeja tarvita, jokainen oli itse

pappi. Sen tähden seurakunnan kokouksessa kuka tahansa sai puhua; kenen yli henki tuli, hän avasi suunsa ja puhui. — Jos ajattelemme pientä vastaavaisuutta meidän päivinämme, niin muistamme, miten on esimerkiksi teosofisessa liikkeessä. Siinä on myös uusi sanoma saatu, mutta ympäri maailmaa on muodostunut ja muodostuu pieniä joukkoja, »seurakuntia», joita nimitetään loosheiksi ja jotka kokoontuvat jäsentensä ylösrakentamiseksi. Niissä on luonnollisesti joku puheenjohtajana, mutta niissä saa jokainen puhua ja kertoa, mitä hänen sydämellään on, saa pitää esitelmiä ja puhua semmoista, mistä hän luulee olevan toisille hyötyä. — Sillä tavalla oli ensimmäisinä kristittyinä aikoinakin. Ihmiset olivat silloin, niin kuin nytkin, eri tavalla lahjakkaita. Toiset olivat puhujina eteviä, toiset Kristuksen sanojen muistajina ja tulkitsijoina, toiset profetoivat, toiset lankesivat hurmostilaan ja puhuivat salaperäisiä asioita. Apostoli Paavali nimenomaan sanoo, että toiset saivat armolahjan hurmostilassa puhua kielillä asioita, joita ei kukaan ymmärtänyt, mutta hän lisää hieman leikkisästi, että hänen mielestään on vielä suurempi lahja, jos jollakulla on taito ymmärtää, mitä tuo toinen puhuu. Ja hänen mielestään suuri hengen lahja oli sekin, että saattoi minkäänlaiseen hurmostilaan menemättä puhua ymmärrettävästi ja järjellisesti, kuten hän itse. Kaikki apostolit selvästi tiesivät, mitä puhuivat, he eivät menneet minkäänlaiseen hurmostilaan, he joutuivat ainoastaan inspiraatiotilaan, joka on toista. He eivät kadottaneet itseään, eivät joutuneet pois itsestään, vaan olivat täysin omana itsenään, mutta ottivat vastaan inspiraation korkeudesta.

Nämä kaikki ilmiöt olivat tavallisia ensimmäisinä kristittyinä aikoina. Ja myöskin voimme ymmärtää, että seurakunnat itse arvostelivat ja valikoivat. Luonnollisesti he saattoivat sanoa jostakusta jäsenestä: „Tuon kielillä puhumista emme halua kuulla; on parempi, että hän vaikenee.“ — Mutta toisesta he taas saattoivat sanoa: „Tuo on hyvä sananselittäjä, hän osaa puhua niin, että meillä on siitä hyötyä.“ — Täten aivan itsestään muodostui jonkinlainen henkinen tehtävä muutamille ihmisille, jonkinlainen henkinen virkatoimi.

Tuli myöskin tavaksi luonnollisesti, että ne, joilla oli erityisiä hengenlahjoja, saivat aivan kuin siunauksen apostoleilta. Jokainen, joka tuli kristityksi apostolein aikana, kastettiin ja siunattiin. Ja kun apostoli panemalla kätensä hänen päänsä päälle siunasi hänet, tuntui tuosta uudesta kristitystä, niin kuin hän olisi saanut kasteen, kuin olisi puhdistunut kaikista synneistä. Hän oli käynyt läpi pitkän opetusajan, ja sen päättyessä hänet kastettiin, jolloin apostoli siunasi hänet. Kun tuo ihmeellinen pyhä apostoli pani kätensä hänen päänsä päälle, hän tunsu, että taivaat hänelle aukenivat. Tietysti ne ihmiset, jotka olivat erikoisesti henkisesti lahjakkaita, tunsivat tämän voimakkaimmin. Ja kun he sitten lähetettyinä toisiin seurakuntiin niitä johtamaan taas ottivat vastaan siunauksen apostolilta, he tunsivat, että he olivat pyhästi vastaanottaneet tehtävänsä ja toimensa. He tunsivat, että heille oli uskottu korkea, ihmeellinen, jumalallinen tehtävä, jota he eivät saaneet pettää.

Jos ensimmäisinä vuosikymmeninä Kristuksen kuoleman jälkeen oli luonnollista, että piispat tällä tavalla olivat saaneet vihkimyksen apostoleilta, niin oli taas luonnollista, että kun apostolit olivat kuolleet — siis seuraavalla vuosisadalla — että kristityt silloin, yksilöt ja seurakunnat ajattelivat, kun heillä oli joku lahjakas opettaja nousemassa: „Meidän pitää lähettää sinut jonkun semmoisen piispan luo, joka sai vihkimyksen apostolilta, että sinäkin tulisit hänen vihkimäkseen.“ — Tämä oli luonnollinen ajatus, se heräsi itsestään ihmisissä. Ja sillä tavalla oli ihmisten mielessä ensimmäisellä vuosisadalla suurena ja tärkeänä totuutena tuo, että oikeat johtajat olivat saaneet siunauksen niiltä, jotka taas olivat saaneet siunauksen apostoleilta tai heidän opetuslapsiltaan. Ja sillä tavalla syntyi itsestään käsitys apostolisesta suksessiosta.

Tämä oli siis tuon opinkappaleen historiallinen syy. Mutta nyt me kysymme: jos asia olisi tällä tavalla käynyt, aivan näin luonnollisella, epäitsekäällä tavalla läpi aikojen, silloin me voisimme tädestä sydämeistä hyväksyä tämän apostolisen suksession, ymmärtää sen ja tunnustaa, että siinä oli jotain pyhää. Mutta mitä näyttää historia, mitä historialliset tosiseikat osoittavat? Onko pyhyys katkeamatta tällä tavalla säilynyt? — Historialliset tosiseikat näyttävät meille, ettei pyhyys ole tällä tavalla säilynyt. Ensinnäkin tiedämme, että paavin pyhyys, asema Pietarin edustajana on hyvin epävarma. Se on

todistamaton asia. Paavi ei ole Pietarin välitön seuraaja. Historiallisesti ei tiedetä, onko Pietari käynyt Roomassa, mutta se on hyvin luultavaa. On niin kauniita legendoja siitä, että voimme pitää aivan luultavana, melkein varmana asiana, että Pietari kävi siellä ja kuoli siellä marttyyrikuoleman. Mutta että hän olisi Rooman ensimmäinen piispa, sitä ei voi todistaa, se on aivan tuulesta temmattu. Hän oli Roomassa, oli siellä vankilassa ja kuoli marttyyrikuoleman, mutta hän ei toiminut Rooman piispana. Se mies, joka oli Rooman ensimmäisenä piispana, Linus-niminen, ei ollut Pietarin opetuslapsi eikä saanut siunausta häneltä.

Siis tämä roomalais-katolinen oppi, että paavit ovat apostoli Pietarin jälkeläisiä, raukeaa tyhjiin. Toista on, että saattaa olla piispojen kesken tällainen apostolinen suksessio, vaikka vaikeaa on historiallisesti todistaa, että se katkeamatta olisi jatkunut. Mahdotonta se ei kuitenkaan ole, vaikka Rooman piispat eivät alkuaan kuuluneet siihen. On valheellinen oppi, että Rooman piispa olisi ollut Pietarin jälkeläinen.

Ja sitten on toinen asia huomattava. — Jos apostolisessa suksessiossa olisi pyhä siunaus kulkenut polvesta polveen katkeamatta, silloin olisi pitänyt myöskin pyhyiden kulkea perintönä polvesta polveen. Siinähan taas historialliset tosiseikat osoittavat, ettei niin ole asian laita. Me tiedämme sekä paaveista että piispoista, että heidän joukossaan on ollut sellaisia, jotka ovat olleet vallanpyyhtäjiä, ihmisiä, jotka eivät tiedä mitään Kristuksen opista. Me tiedämme, että paavin istuimella on istunut ihmisiä, jotka ovat olleet julmia tyranneja. Me tiedämme myöskin, että piispoina on katolisessa kirkossa ollut semmoisia olentoja, jotka ovat harjoittaneet mitä suurinta julmuutta esimerkiksi kerettiläisiä kohtaan. Sen tähden meidän täytyy kysyä: „Missä on tuo apostolinen suksessio henkisenä totuutena?“ — Ja meidän täytyy vastata: „Henkisenä todellisuutena sitä tuskin on olemassa. Eikö se ole ainoastaan ulkonainen muodollinen seikka, jossa ei ole mitään pyhää sisältöä?“

Muistakaamme, että madame Blavatsky esiintyessään tuomitsi tämän opin apostolisesta suksessiosta harhaopiksi. Hän sanoi: „Ei semmoista ole olemassa.“ Hän tarkoitti silloin asiaa juuri henkiseltä kannalta. Vaikka muodollisesti olisi olemassa katkeamaton sarja, niin henkisesti se ei pidä paikkaansa. Ei apostolinen pyhyys ole olemassa papeissa kaikkialla roomalais-katolisessa kirkossa. Ja me tiedämme, että Mestarit, jotka kirjeissään mr. Sinnett'ille y.m. toivat esille opetuksiaan, sanoivat: „Kaksikolmasosaa ihmiskunnan kaikista kärsimyksistä tulee kirkon, pappien ja uskonnon kautta. Jos ihmiskunta vapautuisi kaikista niistä painajaisista, joita juuri nämä laitokset tuovat mukanaan, niin ihmiskunta eläisi onnellista elämää.“ — Ja kuitenkin meidän täytyy huomata, että Mestarit, samoin kuin madame Blavatsky, puhuivat asiasta henkisesti, katsoivat hengen silmillä, ja silloin he arvostelivat tällä tavalla.

Niin mekin arvostelemme, henkisesti katsoen me sanomme ehdottomasti: „Jumala on itse se suuri elämä, joka on kaikkialla. Jokainen ihminen on Jumalan poika, lapsi. Ei tarvita mitään kirkkoja, ei pappeja, ei jumalanpalvelusmuotoja eikä seremonioita, ei mitään. Ihminen voi välittömästi elää totuudessa. Ihminen voi rakastaa, voi olla puhdas ihminen ilman kaikkia noita turhuuksia.“ — Näin me sanomme henkisesti. Mutta katsokaamme myös tosiasioita silmiin. Missä on niitä ihmisiä, jotka näin osaavat tuntea, menetellä? Jos niitä ihmisiä on joskus esiintynyt historiassa, niin he elävät sillä tavalla. He eivät tarvitse kirkkoja eikä pappeja, he ovat jumalallisia olentoja itse, esiintyvät itse Jumalan Poikina, puhuvat auktoriteetilla, tekevät voiman töitä, eivät pelkää mitään, eivät kaipaa mitään, eivät tarvitse mitään, sillä koko maailmankaikkeus on syvimmässä salaisuudessa heidän omansa. Mutta sellaiset ihmiset ovat harvassa, yleensä me ihmiset olemme täynnä itsekkyyttä ja elämellisyttä, täynnä kaikkea pahaa, turhamaisuutta, kateutta ja pikkumaisuutta.

Me emme voi sitä kieltää. Ja sen tähden me kysymme: Millä tavalla pitää meitä ihmisiä auttaa? Pitääkö meille sanoa: „Sinä olet Jumala ja sinun pitää elää niin kuin Jumala.“ — Meidän pitää kyllä se tietää ja meidän pitää yrittää elää niin, mutta useimmat ihmiset eivät voi edes yrittää. Miten siis pitää meitä auttaa?

Me näemme, että elämä kulkee omaa historiallista kulkuaan. Kun katselemme tätä meidän yhteiskuntaamme, sanomme: „Tämä on niin huonosti järjestetty, tässä ei saa asua niin kuin tahtois, täytyy syödä huonosti, olla puettu huonosti. Miksei voisi olla toisin?“ — Näin me arvostelemme tätä yhteiskuntaa. Silloin me kuulemme Jumalan äänen, joka sanoo: „Sinä olet itse Jumalan Poika, ole itse, niin kuin sinun tulee olla.“

Mutta sitä eivät ihmiset osaa. Jos on useampia ihmisiä yhdessä, jotka sanovat, että tämä yhteiskunta on huono, niin he päättävät laittaa sen paremmaksi. Mutta miten? Tavallisesti niin, että tappavat toisia, kun koettavat laittaa paratiisia. Mutta mitä vastaa kokemus, historia? — Se vastaa: onni ei tule, asiat eivät tule paremmiksi, sillä ihminen on vielä elämellinen olento, elämä pitää häntä kovassa koulussa. Historiallinen kehitys pitää häntä vielä kurissa. Hän ei jaksakaan vapaasti nousta historian yläpuolelle, vaan on elämän lain alainen. Sen tähden nämä yhteiskunnat pysyvät, muuttuvat vähän, mutta eivät tuhansiin vuosiin, eivät satoihintuhansiin vuosiin ole juuri muuttuneet.

Sen tähden juuri, että me olemme vähän leimattuja olentoja, jotka emme osaa olla vapaita, hyviä ja pyhiä, sen tähden me itse myöskin aina sisäisesti vaadimme, että saamme ulkonaisesti aikaan sen, että kaikilla ulkonaisilla tavoilla, uskonnollisilla ja kirkollisilla ja jumalanpalvelusmuodoilla ja kaikilla pyrkimyksillä koetetaan meitä ihmisiä kasvattaa. Me tarvitsemme semmoista apua, joka aivankuin viekoittelee meitä: koeta nyt vähän paremmaksi tulla, ajattele parempia asioita edes muutaman minuutin ajan.

Harvat ovat ne ihmiset, jotka omasta halustaan aamusta iltaan ja illasta aamuun ajattelevat Jumalaa, jotka eivät muuta tahdo ja etsi kuin Jumalaa, — jotka eivät saa rauhaa, elleivät joka hetki elä Isän Jumalan yhteydessä. Ja sen tähden tarvitaan jotain, joka vähän järkyttää meitä, jotka olemme laiskoja. Nämä yhteiskunnat ja kaikenlaiset laitokset kasvattavat meitä. Sen tähden me panemme vaistomaisesti arvoa erilaisille asioille.

Ajatelkaamme vanhoja kuningaskuntia. Kenen piti tulla kuninkaaksi entisen kuninkaan jälkeen? — Kruununperillisen. — Ja kuka oli kruununperillinen? Se oli kuninkaan oikea poika, jossa virtasi kuninkaan verta. Se oli oikea kruununperillinen ja oikea kuningas vasta. Saattoi kyllä olla vallantavoittelijoita, mutta he eivät olleet mitään. Vasta kun oikea kruununperillinen tuli kuninkaaksi, tuntui kansan mielestä turvalliselta, — tuntui, että Jumala oli hänet määrännyt kuninkaaksi. Ja käytännöllisesti katsoen oli se mitä suurinta harhaa, sillä oliko mitään takeita siitä, että kuningas oli hyvä? — Ei ollenkaan. Oikea perillinen kuninkaana voi osoittautua mitä suurimmaksi tyhmeliiniksi. Hänen isänsä oli ehkä hyvä hallitsija, mutta hänestä saattoi tulla tomppeli. Ja kuitenkin kansa kunnioitti häntä, eikä olisi tahtonut, että joku sen joukosta olisi tullut kuninkaaksi. Kruunun piti olla sen päässä, joka oli sen perinyt. — Sillä tavalla ihmiset ajattelivat.

Ajatelkaamme sitten tasavaltaa. — Kuningaskunnissa ajateltiin, että ensimmäinen kuningas oli tullut jotenkin Jumalasta. Sen tähden kuninkaat sanoivat: „Jumalan armosta olen minä kuningas.“ — Onko meillä tasavalloissa yhdentekevää, kuka on presidentti? — Ei suinkaan. Hänen täytyy olla oikealla tavalla valittu. Ei meitä tyydytä, että joku menee itse ja sanoo, että hän on presidentti. Me tahdomme, että presidentti on se mies, jonka me olemme oikealla tavalla valinneet. — Mutta onko takeita siitä, että hän osaa hyvin hallita? — Ei, mutta me valitsimme hänet. Ei kokonainen kansa voi tuntea jotain määrättyä ihmistä. Meidän on mahdotonta keksiä joku semmoinen presidentiksi, että voisimme antaa hänelle täyden vallan. Sen tähden me rajoitamme hänen valtansa mitättömäksi. Emme osaa valita semmoista, jolle sanoisimme: „Johda meitä, järjestä meidän olomme“. Ja juuri sen tähden olemme aivan samassa asemassa kuin kuningaskunnissa. Me koetamme vain välttää suuremmalla taidolla semmoisia vastuksia, joita yksinvaltiat voivat saada aikaan.

Me ihmiset, koska emme ole täydellisiä henkiolentoja, uskomme muotoihin. Meidän on pakko uskoa niihin: kuninkaan vereen, joka kulkee perintönä, ja presidenttiin, joka on oikealla tavalla valittu. Ja sen

tähden me myöskin aina olemme uskoneet seremonioihin ja siihen apostoliseen suksessioon, että jos joku on piispa ja johtaja jossain kirkossa tai seurakunnassa, pitää hänen olla oikealla tavalla siihen valittu, määrätty ja vihitty. Emme me esimerkiksi Suomessa tunnustaisi ketään pappia piispaksi, ellei hän olisi ottanut vastaan piispan vihkimystä, ellei kirkko oli ordinoanut häntä piispaksi.

Tämä on aivan luonnollista. Ja sen tähden voimme kysyä, onko näissä asioissa jotain salaista puolta. Onko näissä seikoissa, kuten kuninkaan perinnöllisyydellä, apostolisessa suksessiossa, piispain ja pappien vihkimyksessä, jotain semmoista salaista, sisäistä, näkymätöntä, joka jotain merkitsee?

Ensi sunnuntaina koetan esittää näiden asioiden okkultista puolta ja millä tavalla me voimme niitä asioita arvostella.

Apostolinen suksessio

Viime sunnuntaina puhuimme apostolisesta suksessiosta historialliselta kannalta ja henkiseltä kannalta, arvostelimme sitä henkiseltä kannalta. Ja koska tänään on mahdollisesti läsnä semmoisia, jotka eivät olleet viime sunnuntaina, olkoon heille lyhyesti sanottu, mikä apostolinen suksessio on, sillä ei ole sanottu, että tämä asia on ennestään tuttu.

Apostolinen suksessio on roomalais-katolisen kirkon opin mukaan sitä, että roomalais-katolisten piispain sarja on peritty apostoliselta ajalta. Tämän opin mukaan apostolit ovat vihkineet ensimmäiset piispat ja he taas seuraavat j.n.e. Katolinen kirkko panee hyvin suuren arvon juuri tälle apostoliselle suksessiolle, sillä kirkko sanoo, että sen kautta nykyiset piispat ja seurakunnat ovat yhteydessä apostolien ja Kristuksen kanssa, „meidän Herramme ja Mestariimme kanssa“. Ja katoliselta kannalta katsoen semmoiset kirkot ja seurakunnat, joilla ei ole tätä apostolista suksessiota, eivät ole yhteydessä apostolien ja Jeesuksen Kristuksen kanssa. Sellaisilla seurakunnilla ei ole oikeaa jumalanpalvelusmuotoa. Ja mehän tiedämme, että Suomen kirkolla oli apostolinen suksessio vuoteen 1884 saakka, jolloin se katkesi.

Me arvostelimme henkisesti tätä asiaa viime kerralla ja myöskin historiallisesti. Me emme voi tänään niitä toistaa, mutta meidän tulisi tutkia tätä apostolista suksessiota okkultisesti. Meidän pitäisi tutkia, mikä okkultinen tosiseikka mahdollisesti on tällaisen opin takana, ja mikä arvo sillä okkultisella tosiseikalla on. Itse asia meille kyllä tulee selviämään tänäänkin, niin että nekin, jotka eivät viime kerralla olleet mukana, pääsevät asiasta perille.

Tietysti, jos okkultisesti jotain asiaa tutkii ja arvostelee, niin silloin se edellyttää jotakin. „Okkultinen“ merkitsee salainen, salatieteellinen, „okkultisesti tutkia“ merkitsee, että tutkii tämän asian näkymätöntä, salaista puolta. Ja tämä tietysti edellyttää, että — ennen kuin me voimme edes kuunnella semmoista okkultista tutkimusta tai itse tutkia — me uskomme, että yleensä asioilla ja tapahtumilla tässä näkyväisessä maailmassa on salattu ja näkymätön puolensa. Jos olemme materialisteja, silloin tietenkään ei ole mitään salattua puolta eikä salatieteellistä tutkimusta. Silloin olemme ratkaisseet kaikki asiat omalla tavallamme ja olemme sanoneet, että kaikki on sitä, mitä näillä viidellä aistilla havaitsemme. Mutta jos tahdomme kuulla jotain salatieteellisestä tutkimuksesta, edellyttämme, että on olemassa jotain muuta kuin näkyväinen maailma — on olemassa näkymätön kosmos, henkimaailma — ja että me ihmiset emme ole ainoastaan ruumiillisia olentoja, vaan myöskin henkiolentoja. Tämä on ensimmäinen edellytys kaikessa salatieteessä.

Me olemme henkiolentoja ja henkiolentoina jäseninä henkimaailmassa, joka on tämän fyysillisen maailman näkymätön puoli. Jokainen meistä tietää itsestään, että hän on ajatteleva, tahtova ja tunteva olento: hän kärsii, rakastaa, iloitsee, vihaa, ylenkatsoo. Ei se ole mitään ainetta, se on henkeä, sielua. Mutta vaikka näin tunnemme olevamme tahtovia, tietäviä olentoja ja vaikka pidämme itseämme sielullisina olentoina, on se kuitenkin meille siksi hämärä käsite, että me voimme sanoa, että jokapäiväisessä käytännössä sittenkin pikemmin uskomme olevamme aineellisia olentoja kuin henkiolentoja.

Vasta semmoinen ihminen, joka on salatieteilijä ja salatieteellisesti kehittynyt, jolla on toisenlaiset aistit, havaintokyvyt, hän voi realisoida jokapäiväisessä käytännössä, että me ihmiset olemme henkiolentoja. Tämä on kuitenkin se välttämätön edellytys, johon meidän täytyy uskoa voidaksemme mitään okkultisia asioita ymmärtää. Henkimaailma on täynnä kaikenlaisia olentoja, ei ainoastaan meitä

ihmisiä vainajina kuoleman jälkeen, vaan kaikenlaisia luonnonhenkiä, enkeleitä, jumalia — millä nimellä niitä tahdommekin nimittää.

Kun nyt tahdomme — vaillinaisesti tietysti ja lyhyesti — selvittää itsellemme salatieteellisesti apostolista suksessiota, silloin tahdomme kulkea päinvastaisessa järjestyksessä kuin viime sunnuntaina. Silloin aloitimme Jeesuksesta Kristuksesta, jatkoimme apostoleihin ja sitten piispojen kautta nykyaikaan. Nyt tahdomme menetellä päinvastoin, nyt tahdomme kulkea nykyajasta taaksepäin, kunnes joudumme itse Mestarin luo. Ja koska tulisi liian monimutkaiseksi ja liian pitkälliseksi tutkia kaikkia ilmiöitä pitkin historiallista aikaa, niin me kokoamme näitä ilmiöitä yhteen ja saamme sillä tavalla kolme suurta etappia, pysähdyskohtaa. Kiinnitämme huomiomme nykyaikaan ja sitten siirrymme kristinuskon alkuaikaan ja sitten apostoliseen aikaan ja Mestariin.

Apostolinen suksessio tulee kysymykseen siis ennenkaikkea piispojen suhteen. Nyt kuvitelkaamme siis, millä tavalla piispanvihkimyksessä tuntee nykyaikainen piispa, mitä hän tuntee ja näkee.

Tietysti nämä ovat korkeita, kauniita ja vakavia asioita, ja vaikka asiaa henkisesti arvostelemme, emme tietenkään tahdo etsimällä etsiä mitään vikoja, emme arvostele sitä kaikkein vaillinaisimmissa ja epätäydellisimmissä puolissa, vaan otamme asian kaikista kauneimman puolen. Silloin vasta olemme oikeutetut sitä arvostelemaan.

Me ihmiset olemme hyvin nopeita arvosteluissamme, me tahdomme helposti nähdä asioissa ja ihmisissä heidän huonoja puoliaan ja luulemme, että olemme etevä arvosteluissamme, mutta sillä vain näytämme, kuinka huonoja arvostelijoita olemme. Sillä jos tahdomme pätevästi arvostella ihmisiä ja asioita, täytyy meidän ennen kaikkea tuntea niiden kaikista parhaimmat puolet.

Otaksukaamme siis nyt, kun tahdomme näitä piispanvihkimyksiä katsella, että meillä sekä vihkivänä että vihittävänä piispana on syvästi uskovia, vakavia henkilöitä, vieläpä semmoisia, jotka ovat herkkiä tuntemaan, näkemään ja tajuamaan. Protestanttisessa kirkossa samoin kuin katolisessakin on vihkijänä piispa ja hänellä on kaksi apulaista, jotka myös ovat piispoja — ja sitten on vihittävä piispa. Vihittävä piispa on luonnollisesti juhlallisessa mielentilassa. Kirkossa lauletaan, urut soivat.

Mitä juhlallisin on hetki, jolloin tälle vastavihittävälle piispalle uskotaan kirkon avaimet. Se piispa, joka on varsinaisena vihkijänä, ja myöskin toiset piispat, jotka määrättyinä hetkenä laskevat kätensä vihittävän päälle, ovat juhlallisessa mielentilassa. Ja varsinkin juuri sinä hetkenä, jolloin vihittävä piispa on polvillaan, ja vihkivä piispa seisoo hänen edessään ja toiset kaksi hänen takanaan ja laskevat kätensä hänen pänsä päälle, vihittävä tuntee merkillisiä värähtelyjä ruumiissaan, jos hän on herkkä. Kaikkihan tiedämme, että jos kuulemme tai näemme jotain oikein kaunista, jos ihastumme johonkin ajatukseen, meissä voi jokin värähdellä, kylmä värähdys käy pitkin selkärankaa. Sillä tavalla ihminen voi myöskin värähdellä uskonnosta.

Ja kun piispa on tuolla polvillaan, ja toiset ovat laskeneet kätensä hänen pänsä päälle, niin hän tuntee, kuin suuri voima kulkisi hänen lävitseen. Jos tahtoisimme lyhyesti tulkita, kuvata, mitä tuo tunne vihittävän piispan sielussa vaikuttaa, niin sanoisimme, että protestanttinen piispa tuntee näin: „Minä tahdon elää ja kuolla uskoni puolesta.“ Ja liikuttettuna kun hän on, hän tämän suuren juhlallisuuden aikana samalla näkee mielikuvituksessaan uskonsa sisällön. Hän näkee, kuinka hänen uskonsa, joka on pyhä, korkea ja tosi, on siinä, että „Isä Jumala lähetti ainokaisen Poikansa, Jeesuksen Kristuksen, maailmaan kuolemaan ihmisten syntien puolesta, ja kuinka Hänen kuolemansa on lunastanut meidät niin, että kun me uskossa otamme vastaan Jumalan armon Jeesuksessa, niin me olemme ikuisesti pelastetut“. Tämmöinen on hänen uskonsa älyllinen sisältö. Ja hän tuntee, että se on totta, hän tahtoo elää ja kuolla sen puolesta.

Tämä on helpompaa itse ymmärtää kuin sanoilla kuvata. Mutta te voitte jokainen hengessänne asettua tuon vihittävän piispan sieluntilaan ja tuntea, mitä hän tuntee ja näkee. Silloin myöskin ymmärrätte, että vaikutus häneen on suuri. Se vaikutus häneen on niin suuri, että hän pitkin elämänsä sen muistaa ja tietää, että hänen pitää olla uskollinen tälle uskolle. Hän elää ja kuolee sen puolesta. Hän on varma, häntä ei voida järkyttää. — Minä puhun nyt kaikkein kauneimmista esimerkeistä.

Jos taas siirrymme katselemaan katolista piispaa, kun hänet vihitään tähän virkaan, niin me huomaamme, että ilmiö hänen suhteensa on sama. Ero on oikeastaan vain hänen tunteensa sisällössä. Sillä kun katolinen piispa vihitään katolisessa kirkossa vielä komeampien juhlallisuuksien ohella, niin hän tuntee silloin, jos tulkitsemme lyhyesti: „Minä tahdon elää ja kuolla kirkkoni puolesta, sillä kirkko on suuri, oikea. Kirkolla on totuus, se on ihmiskunnan pelastaja. Ulkopuolella sitä ei ole mitään pelastusta ihmiskunnalle. Kirkko on mahtava. Se on Kristuksen edustaja, Jumalan edustaja täällä maan päällä ja sillä on taivaan avaimet. Siis kirkon kautta käy ihmisielen tie autuuteen. Sen tähden roomalais-katolisen kirkon puolesta tahdon elää ja kuolla.“ Näin tuntee tuo roomalais-katolinen piispa.

Tuon juhlallisuuden aikana hän myös näkee uskonsa sisällön, ja se sisältö on sama kuin protestanttisen piispan. Hän myöskin näkee „Jumalan armon Jeesuksessa Kristuksessa, Jeesuksen lunastuskuoleman, meidän pelastuksemme uskon kautta ja sen kautta, että omaksumme Jeesuksen Kristuksen elämän ja koetamme elää niin hyvin, kuin osaamme“. Se on hänelle selvänä hänen tajunnassaan.

Täten huomaamme siis, että piispan vihkimyksessä on kaksi kohtaa, nimittäin piispan voiman tunne, hänen sielullinen värähtelynsä, ja sitten hänen uskonsa sisältö, hänen näkemyksensä. En tietenkään tarkoita, että hän olisi selvänäköinen, mutta mielikuvituksessaan, hengessään hän näkee uskonsa sisällön, ja tämä vaikuttaa häneen mahtavasti. Sen tähden me näemme varsinkin katolisissa maissa, kuinka ihania ihmisiä nuo papit saattavat olla. Tietysti protestanttisissa maissa myös on sellaisia, mutta näyttää, kuin katolisissa maissa olisi enemmän persoonallisesti puhtaita pappeja ja piispoja.

Nyt kysymme, mistä johtuvat nämä ilmiöt piispanvihkimyksessä. Mistä johtuu tuo voimakas tunnelma ja tuo selvä uskon sisällön näkeminen?

Tähän saamme vastauksen juuri okkultiselta tutkimukselta. Muistakaamme nyt, että ihminen on henkiolento. Tämä ei merkitse silloin, että hän olisi »henki» jossain aineettomassa, muodottomassa merkityksessä, vaan se merkitsee, että hänellä on henkinen muoto, että hän on henkiolento siinä merkityksessä, että hänellä on sieluruumis, joka on toinen kuin tämä fyysisesti näkyväinen ruumis.

Ihminen on olento, joka kuuluu henkimaailmaan, ja hänen yhteytensä henkimaailman kanssa on tuon sieluruumiin välittämä. Nyt me eläessämme tässä näkyväisessä maailmassa — ajatellessamme, tuntiessamme, tahtoessamme — aivan kuin eritämme itsestämme jotain sielullista. Meistä lähtee ajatuksia ja tunteita, ja ne ilmenevät jonkinlaisina sielullisina ilmiöinä. Siis ihmisestä valuu hänen omaa sieluansa yhtämittä.

Ne teistä, jotka olivat viime syksynä mukana luennoissa, ehkä muistavat, että silloin kun puhuttiin sairaudesta ja terveydestä, puhuttiin paljon ihmisen näkyväisestä ja näkymättömistä ruumiista. Silloin kerrottiin, kuinka nämä asiat on saatu kokeellisesti todistetuiksi, kuinka ihmisestä valuu »fluidumia», elämänvoimaa, ja se voi valua etenkin, jos hän tahtoo. Ihminen voi parantaa toisen ihmisen omalla elinvoimallaan. Kun äiti panee siunaavan ja hellän kätensä lapsensa kipeään kohtaan, poistuu kipu. Äidistä lähtee parantavaa magnetismia, ja samalla siinä vaikuttaa myös äidin hellä ajatus.

Siis, kun vihittävä piispa on polvillaan, ja toiset piispat asettavat kätensä hänen pänsä päälle, tuntuu hetki heistä kaikista vakavalta ja juhlalliselta. Vihkijäpiispat ovat itse täynnä tunnelmaa, he ajattelevat tämän hetken juhlallisuutta. He ajattelevat, että nyt on uusi paimen tuleva seurakuntaan ja että hänen

täytyy nyt tästä lähtien uskollisesti palvella kirkkoa ja uskoa. Ja kun he asettavat kätensä vihittävän pään päälle, heistä valuu tai siirtyy vihittävään heidän voimakas ajatuksensa, uskonsa, tunnelmansa. Tämä voima, mikä siis lähtee vihkiäpöisistä, tuntuu vihittävässä semmoisena tunnelmana: „minä tahdon elää ja kuolla tämän asian puolesta“.

Mutta tähän ei rajoitu okkultinen totuus. Mehän huomasimme, että vihittävät pöispä näkevät selvästi uskonsa sisällön. He näkevät, minkä puolesta he tahtovat elää ja kuolla: protestanttinen pöispä enemmän uskon puolesta, katolinen ennen kaikkea kirkon puolesta.

Minkä tähden tämä näky heidän hengessään niin selvästi? Sillä on oma okkultinen syynsä, ja se on hyvin merkillinen. Se perustuu siihen tosiseikkaan, että ihmisten ajatukset ovat olioita. Kun okkultisesti katselemme tuommoista toimitusta, kuin pöispanvihkimystä, niin näemme noiden pöispojien yläpuolella henkimaailmassa ihmeellisen suuren, kauniin ja loistavan muodon.

On aivan kuin suuri, sinisenharmaa, kaunis kyyhköslintu lepäisi heidän yläpuolellaan. Ja tämän ihmeellisen linnuntapaisen muodon ympärillä, sen ylä- ja alapuolella näemme monenlaisia luonnonhenkiä, vainajia, enkeleitä, jumalia. Joillakuilla henkiolennoilla on aivan kuin näkymätön yhdysside tuon linnun kanssa. Toiset paisuttavat rintaansa ja katsovat ylöspäin suuressa, autuaallisessa nautinnossa, toiset taas hymyilevät ystävällisesti ja puhaltavat voimaa tuohon ihmeelliseen lintuun. Ja siitä linnusta valuu jotain vihittävään pöispaan toisten pöispojien läpi ja myöskin välittömästi, niin että hän näkee, mitä näkee.

Tuo linnuntapainen on suuri, voimakas ajatusmuoto, elävä elementtaali, esoteerinen elementtaali, kirkon elementtaali, kirkon uskon ruumistuma. Kaikkien ihmisten usko pitkin vuosisatoja ja -tuhansia antaa voimansa tuolle kauniille ajatusmuodolle. Se ajatusmuoto on siis täynnä voimaa, niin että kun sen yhteyteen pääsee, valuu sen voima siihen yksilöön, joka siihen pääsee. On ihmeellinen suggestio olemassa, ihmeellinen vuorovaikutus. Kaikki uskovaiset pitkin vuosisatoja ja -tuhansia lisäävät tämän elementin voimaa, ja se taas lisää jokaisen uskojan voimaa. Jokainen uskoja, joka pääsee sen yhteyteen, tuntee merkillistä voimaa itsessään. Ja semmoinen yhteyteen pääseminen tapahtuu juuri ennen kaikkea juhlatilaisuudessa, kuten pöispanvihkimyksessä.

Tämmöinen okkultinen tosiseikka tulee niin kovin materialistiseksi, kun sitä fyysisin sanoin kuvaa, tuntuu kuin olisi kysymys hyvin joutavanpäiväisestä asiasta, mutta sitä se ei ole. Kaikki inhimilliset ajatukset ovat muotoja näkymättömässä maailmassa ja siis jonkinlaisia todellisuuksia. Ne kuvaavat korkeampaa ja syvempää todellisuutta, ja ne ovat parasta, mitä me osaamme luoda.

Se tosiseikka, että protestanttisella samoin kuin katolisella kirkolla, kuten myös kaikilla uskonlahkoilla ja seurakunnilla on tämmöinen uskon elementtaali — kullakin hieman erilainen — ei itsessään ole mikään paha asia. En puhu halveksivasti, koetan vain kuvata, miten asia on okkultisesti katsoen. Me voimme kaikki ihmetellä sitä seikkaa, että ihmiset ovat niin vakavia uskossaan. Joka oikein uskoo, on valmis elämään ja kuolemaan uskonsa puolesta — ja ihmiset kuitenkin uskovat niin erilailla maailmassa. Sen tähden ajatteleva ihminen kysyy: „Missä on totuus?“ Toinen sanoo: „Minä tiedän, että asia on niin“, ja toinen taas, että hänen uskonsa on oikea.

Okkultinen mekanismi on tässä jutussa se, että on ensin synnytetty aikojen kuluessa voimakas, väkevä, elävä ajatusmuoto, elementtaali, joka jokaista uskojaa suojelee ja huoltaa kuin äiti lastaan. Se on ihmisiä yhdistävä joukkosielu.

Ihmiset, jotka ovat tällä tavalla kiinni jossain yhteisessä uskossa, eivät vielä ole täydellisesti yksilöityneet, he ovat joukkosieluihmisiä, on sama, mitä ihmisiä he ovat. Ei se ole mitään paha. Se on paljon kauniimpaa kuin että ihminen heittäytyy välinpitämättömäksi olennoksi ja on valmis tekemään paha saavuttaakseen omia itsekkäitä tarkoituksia. Uskova ihminen koettaa ainakin jossain suhteessa olla

epäitsekäs. Hän tuntee ainakin määrättyjä ihmisiä veljikkeen, ja hän tuntisi omantunnon tuskia, jos hän heitä pettäisi. Tällä uskon elementillä on suuri siveellinen vaikutus häneen. Se auttaa häntä tuntemaan toisia samoin uskovia veljiksi ja olemaan heidän kanssaan välitön ja epäitsekäs. Uskon suurella elementillä on merkillinen tehtävä ihmiskunnan historiassa.

Mutta tietysti se ihminen, joka alkaa etsiä totuutta, ei enää tahdo olla joukkoihminen. Hän juuri sanoo: „Minä tahtoisin tietää totuuden.“ Hän vetoaa sillä omiin inhimillisiin etuoikeuksiinsa. Hänen täytyy päästä vapaaksi — irti kaikesta harhaluulosta ja verhoista, jotka sokaisevat hänen näkönsä.

Tämä on vaikein ja korkein vaatimus, minkä ihminen elämälle voi asettaa — ja kuitenkin se on jokaisen tehtävä joskus. Ainoastaan sanomalla näin elämälle: „minun täytyy itse päästä tuntemaan totuuden Jumala“, ihminen lähestyy sitä ahdasta porttia, joka vie elämään. Mutta noilla uskonelementeillä on suuri merkityksensä ihmisten kasvattajina, sillä ne auttavat ja kasvattavat ihmisiä niin kauan kuin he eivät uskalla itsenäisesti pyrkiä eteenpäin.

Siirtykäämme nyt katsauksessamme kauas taaksepäin ja menkäämme suoraan kristinuskon alkuaikoihin, niihin aikoihin ennen kuin kirkko yhtyi valtioon, siis kolmeen ensimmäiseen vuosisataan. Silloin huomaamme ihan toista. Jos katselemme piispanvihkimystä sillä ajalla, niin näemme, että uskon sisältö on toinen. Kun piispa silloin on polvillaan ja vihkiäjät laskevat kätensä hänen pänsä päälle, niin hän tuntee kyllä tuota voimaa. Hän värähtelee kyllä, mutta kun me tulkitsemme älyllisesti, sanoissa hänen tunteensa, niin me selvästi huomaamme, että hän tuntee näin: „Minä tahdon elämässä ja kuolemassa seurata Jeesusta. Minä, joka nyt tulen piispaksi, siis kaitsijaksi, paimeneksi, kuin toisten holhoojaksi, minun pitää katsella, että he kaikki kulkevat Jeesuksen jäljessä. Minun päälleni laskeutuu ääretön edesvastuu. Minun pitää itse kulkea Jeesuksen jäljissä, että toiset voisivat kulkea minun jäljissäni. Siis olkoot minun jalkani puhtaat, käteni puhtaat.“

Tällä tavalla tuntee silloin tuo piispa. Hänen tunteensa on ylen voimakas, hän tuntee puhdistuvansa, nousevansa, kulkevansa tuolla edellä toisten seuratussa hänen askeleitaan. Ja samalla, kun hän tämän tuntee, hän myöskin näkee uskonsa sisällön. Ja hänen uskonsa sisältö on tämä: „Jeesus Kristus, Jumalan Poika, toi jumalanvaltakunnan meidän luoksemme. Hän näytti meille tien jumalanvaltakuntaan. Hän antoi kaikki käskynsä, neuvonsa ja kehoituksensa meille, jotta tietäisimme, minkälainen on tuo tie, joka vie jumalanvaltakuntaan. Tämä jumalanvaltakunta, jossa Jeesus Kristus on mukana hallitsemassa, on kaikkien pyhien seurakunta täällä maan päällä ja henkimaailmassa kuoleman jälkeen. Pyhien seurakuntaan meidän siis pitää päästä, ja tie, joka vie siihen, on kaita. Jeesus näytti käskyissään ja neuvoissaan, mikä se tie on.“

Me huomaammme, että tämä sisältö oli todella toinen kuin nykyään, sekä uskossa että tunnelmassa. Ja me kysymme, missä on tapahtunut muutos. — Se on siinä, kun pyhien seurakunta, taivasten valtakunta muodostui ajatuksissa kirkoksi. Pyhä Augustinus, kaikista tunnetuin ja kunnioitetuin kirkkoisä jo sanoo, että kirkko on taivasten valtakunta maan päällä. Ja tietysti me ymmärrämme, että loogillisesti se olisi niin, jos kirkko olisi pyhien seurakunta. Pyhä Augustinus ehkä kylläkin tiesi tämän selvästi, ja hänen mielestään kirkko oli pyhä ja pyhien seurakunta, mutta tämä oli samalla ylimeno. Katolinen käsitys oli: „kirkko on jumalanvaltakunta.“ — Mutta jumalanvaltakunta häipyi, ja kirkko jäi etualalle. Ja katolinen kirkko tuli hyvin mahtavaksi. Protestanttinen reformaatio nousi tätä käsitystä vastaan ja Luther pani painoa uskolle. — Mutta näinä ensimmäisinä kristittyinä aikoina oli uskon sisältö tämä.

Jos menemme nyt vielä kauemmas taaksepäin, siihen aikaan, jolloin Mestari, Jeesus Kristus, vaelsi maan päällä, ja apostolit ja muut häntä ympäröivät, niin mitä silloin huomaamme? Näemmekö Mestarin itsensä vihkivän jotakuta piispaksi? — Ei, ei. Hän sanoi opetuslapsille: „Menkää ja puhukaa, opettakaa ihmisiä.“ — Hän siis kääntyi kaikkien puoleen niin kuin apostolien puoleen, mutta hän ei vihkinyt ketään piispaksi. Ei meillä ole mitään kertomusta siitä, että hän olisi laskenut kätensä jonkun päälle ja vihkinyt

hänet. Meillä on kertomuksia siitä, että jos hän laskei kätensä jonkun päälle — tai joku koski häneen — niin tuo ihminen parani, oli hän kuinka sairas tahansa. Mutta Jeesus ei suorittanut mitään seremoja. Miksi ei? Kuinka me ymmärrämme Mestarin esiintymisen? — Hänhän sanoo: „Jumalanvaltakunta on lähestynyt, sillä minä olen tämä jumalanvaltakunta. Minä edustan jumalanvaltakuntaa välittömällä tavalla, sillä minussa on jumalanvaltakunta. Kaikki pyhät ihmiset muodostavat tämän jumalanvaltakunnan, jossa Isä välittömästi hallitsee, he muodostavat Salaisen Veljeskunnan, Valkoisen Veljeskunnan. Nyt se lähestyy teitä, kun minä tulin teidän keskellenne, sillä minussa se on, minä olen sitä, minä olen sen lähettäjä.“

Siis ihmiset, jotka tulivat hänen luokseen ja jotka näkivät hänet, näkivät jumalanvaltakunnan, Salaisen Veljeskunnan. He näkivät, mitä elämää Valkoinen Veljeskunta elää. Ja sen tähden ei ole mitään muuta vihkimystä hänen yhteydessään kuin se, että opetuslapset sisänsään enemmän ja enemmän saattoivat nähdä, kuka hän oli, minkälainen ihminen hän oli. Hän otti muutamat opetuslapsensa kirkastuksen vuorelle mukaansa. Ja siellä heille tapahtui todella kuin vihkimys, kun he näkivät vähän Mestarin salaisuutta, kun he saivat kurkistaa vähän verhojen taakse. Kun opetuslapset jollain tavalla tulivat vihityiksi apostoleiksi, piispoiksi, niin se vihkimys tapahtui näkymättömissä, sillä tavalla kyllä, että heidän silmänsä menivät auki näkemään totuutta, mutta siinä ei ollut mitään ajatuskuvia, elementtaaleja. Ei ollut silloin vielä varjoa niin kauan kuin valo oli. Ainoa heidän näkemyksensä oli valon näkeminen. He saivat nähdä Mestarin kunnian, Valkoisen Veljeskunnan, he saivat tulla itse siihen sisään.

Vasta kun hän, heidän Mestarin kuoli ja läksi pois näkyväisestä maailmasta, vasta silloin oli jälle jääneiden pakko muodostaa ajatuskuvia. Kukaan heistä ei ollut niin täydellisesti Valkoisen Veljeskunnan lähettäjä ja edustaja kuin Mestari oli ollut. Sen tähden heidän mielessään muodostui kuvia Valkoisesta Veljeskunnasta, jumalanvaltakunnasta. Ne kuvat olivat lähellä totuutta, oli vain mitä ohkaisin verho totuuden päällä. Ja ne ensimmäiset kuvat, vaikka ne vähän enemmän aineellistuivat, olivat kuitenkin puhtaita ja kirkkaita: jumalanvaltakunta on pyhien seurakunta, Valkoinen Veljeskunta, ja Jeesus näytti meille tien siihen. Siis meidän uskomme on se, että me uskomme Jeesuksen sanoihin, hänen käskyihinsä ja neuvoihinsa, hänen persoonallisuuteensa ja siihen, että hän oli rehellinen ja vilpitön — noudatamme hänen käskyjään.

Me niin selvästi ymmärrämme, miten lähellä totuutta tuo ajatuskuva oli alkuaikoina, mutta kuinka se itsestään enemmän ja enemmän himmentyi, sillä heti Mestarin poistuttua oli Valo lähtenyt näkyväisestä maailmasta. Täytyi olla keinotekoinen valo, ja vaikka se oli lähellä Valoa, niin se tummeni ja tummeni. Ja tällä hetkellä on meillä maailmassa ainoastaan tumma varjo, Valoa ei ole.

Jos kysymme, onko vielä katolisessa opissa apostolisesta suksessiosta perää, niin meidän täytyy sanoa: henkisesti siinä ei ole perää. Vaikka tuo sielullinen vaikutus piispasta piispaan kulkee, on kuitenkin uskon sisältö muuttunut, jokaisessa kirkossa on syntynyt tuo uskon elementtaali, joka on aivan kuin joku portinvartija, sfinksi, joka pelottaa ihmisiä pois jumalanvaltakunnasta ja estää heitä tulemasta yksilöiksi, jotka pyrkivät kaidalle tielle. Semmoisiksi ovat asiat muuttuneet vuosisatojen ja -tuhansien kuluessa.

Ja me ymmärrämme, että henkisesti katsoen olivat Mestarit aivan oikeassa, kun he kirjoittivat mr. Sinnett'ille — samoin kuin madame Blavatsky kirjoitti — että apostolinen suksessio on silmiinpistävä petosta. Se ei ole suksessiota siinä mielessä kuin sen pitäisi olla. Jos se olisi sitä, silloin vielä tänä päivänä jokainen piispa ja pappi ja seurakuntalainen tietäisi, mitä on kristinusko, tietäisi, että se on Jeesuksen seuraamista. Jokainen piispa tietäisi, ettei hänen tehtävänsä ja toimensa ole minkään arvoista, ellei hän tiedä, mikä on Jeesuksen seuraamista, — ellei hän tunne Kristuksen käskyjä ja neuvoja ja yritä toteuttaa niitä elämässään. Se olisi silloin hänen uskonsa sisältö ja se veisi hänet Mestarin luo.

Mehän muistamme, että aivan ensimmäisinä aikoina ei ollut mitään pappeja ja piispoja. Jokainen kristitty oli itse pappi tai piispa, jokainen välitti itse yhteytensä Jumalan kanssa. Asiat ovat muuttuneet.

Mutta vaikka ne ovat muuttuneet, me emme silti voi asettua tuomareiksi. Me tiedämme, että kehitys on ollut historiallinen, asiat ovat menneet, niin kuin ovat menneet, eivätkä ole muulla tavalla voineet mennä. Ja sen tähden on välttämätöntä, että tulee silloin tällöin uusi sysäys Salaisen Veljeskunnan puolelta. Sen tähden me sittenkin voimme iloita siitä, että ihmisillä on uskonnoissa, kirkollisissa menoissa ja jumalanpalvelusmuodoissa kuin todistus itselleen, että he pyrkivät johonkin parempaan, ylevämpään, korkeampaan kuin mitä on tämän maailman leipä.

Jeesus

ja n.s. sakramentit

Sakramentit ovat uskovaisten kristittyjen mielestä niin pyhä asia, itse asiassa kaikista pyhin kohta kristillisessä jumalanpalveluksessa, että niihin ei sivullinen saisi kajota, ei paljon niistä puhua, ei ainakaan — ja sitä uskovaiset pelkäävät — epäkunnioittavassa hengessä. Ja nyt, kun tänään tämän luennon aiheeksi on mainittu „Jeesus ja n.s. sakramentit“, on epäilemättä moni uskovainen, jos hänen silmänsä on siihen sattunut, ajatellut, että tuossa taas varmaan jotain pakanallista aiotaan puhua meidän pyhistä sakramenteista. Kuitenkaan ei aikomukseni olisi puhua hengessä, joka olisi vailla kunnioitusta, vaan aivan päinvastoin. Mehän olemme totuuden etsijöitä, ja me tahdomme tietää, kuinka asiat ovat. Sen tähden myöskin, kun nyt olemme ottaneet tämänsuuntaisia asioita selvittääksemme, tahdomme näistä sakramenteistakin, jotka muodostavat niin oleellisen puolen kristillisestä jumalanpalveluksesta, tietää totuuden.

Luther nuoruudessaan, silloin kun hän ensin kääntyi pois katolisen kirkon kaikista peruskäsitteistä, kun hänen mielensä kylmeni paaville, hän asettui ensin melkein epäilevälle kannalle sakramenttien suhteen. Niitähän oli seitsemän kappaletta katolisessa kirkossa, ja ne olivat kaikki pitkiä toimituksia. Ja Luther näki mielestään, kuinka kirkko halveksi asioita, joita olisi pitänyt pyhänä pitää. Hän oli saanut aivan toisen käsityksen uskonnosta ja kristinuskosta. Hän oli keksinyt uskon siinä symbolisessa, protestanttisessa merkityksessä, jota ei katolisessa maailmassa silloin yleensä ollut.

Usko oli katolisessa maailmassa enemmän uskoa jumalanpalvelukseen ja katoliseen kirkkoon, mutta Luther keksi, että usko on semmoinen ihmeellinen prosessi ihmisen sielussa, joka asettaa hänet yhteyteen Jumalan kanssa. Sen tähden usko tuli hänelle niin suureksi asiaksi, usko, sisäinen elämä hengessä, täytti hänen mielestään koko elämän. Se tuli hänelle niin tärkeäksi, ettei hän alussa oikein käsittänyt koko jumalanpalvelusta ja sen eri muotoja. Sen tähden oli pieni aika hänen suuressa heräyksessään, jolloin hän vieraantui kirkon kaikista menoista, siis sakramenteista. Vasta myöhemmin, kun hän oli elämässään enemmän kokenut ja nähnyt, että ihmiskunta kaipasi ulkonaisia jumalanpalvelusmuotoja, kun hän Melancthonin ja muiden kanssa oli pohtinut kristinuskon tulevaisuutta ja sen hyvälle jalalle asettamista, kun oli erottu katolisesta kirkosta, vasta silloin hän hyväksyi sakramentit, mutta vain kaksi, kasteen ja ehtoollisen. Ja me tiedämme, että protestanttisessa maailmassa pidetään vain näitä kahta sakramentteina ja niille annetaan hyvin suuri arvo.

Protestanttisissa maissa uskotaan, että kaste ja ehtoollinen ovat hyvin pyhiä asioita, jotka Jeesus itse on määrännyt suoritettavaksi. Jos kysymme joltain teologilta meidänkin maassamme, niin hän sanoo, että ehtoollisessa nautitaan salaperäisellä tavalla Jeesuksen Kristuksen kirkastettua ruumista ja verta. Kun enemmän pohditaan tätä salaisuutta, silloin hän sanoo, ettei protestantti usko samalla tavalla kuin katolilainen, että leipä ja viini muuttuvat Kristuksen ruumiiksi ja vereksi, vaan protestantti uskoo, että tuon leivän ja viinin kanssa, alla ja päällä nautitaan samalla henkisesti Jeesuksen Kristuksen kirkastettua ruumista ja verta. Ja tämä ehtoollinen on niin pyhä toimitus, että ihminen syö ja juo itselleen kuolemaa ja kadotusta, jos hän väärällä mielellä nauttii ehtoollista, mutta saa taas synnit anteeksi ja voimaa itselleen, jos hän uskolla sitä lähestyy.

Siis protestanttinen kirkko painostaa sitä, että yksilön usko, kun hän astuu armonpöytään, on tärkeä, ratkaiseva tekijä. Jos uskoa puuttuu, silloin ei pyhä ehtoollinen vaikuta, mutta ihminen on itselleen tehnyt huonon palveluksen, sillä hän on kuin uudestaan ristinnaulinnut Jeesuksen Kristuksen. On kyllä

protestanttisia kirkkoja, kuten kalvinistinen, joka uskoo, että tämä toimitus on enemmän symbolia, se tehdään Jeesuksen Kristuksen muistoksi, mutta sillä on ihmeellisesti vaikuttava voima.

Toiselta puolen taas tiedämme, että katolinen kirkko asettuu tässä suhteessa aivan toiselle kannalle. Se ei puhu mitään yksilön uskosta, vaan se sanoo, että sekä kaste, ehtoollinen että muut sakramentit vaikuttavat sinään. Jos ajattelemme erikoisesti ehtoollista, niin katolinen kirkko sanoo: „Kun ehtoollisen toimittavat oikein vihityt papit, jotka noudattavat kirkon määräämää rituaalia, liturgiaa, niin se ehdottomasti vaikuttaa.“

Katolisessa kirkossa ei kansalle anneta viiniä, ainoastaan leipää. Seurakuntalaiset saavat syödä Kristuksen ruumista, pappi vain juo Kristuksen verta, ja koko tämä toimitus on kuin uhritoimitus. Mutta seurakunta, joka nauttii ruumista, ottaa vastaan täydellisesti maagillista vaikutusta, se muuttuu kokonaan, saa syntinsä anteeksi.

Katolisella kirkolla on itse asiassa merkillinen teoria, se sanoo: kirkko on olemassa näitä armonvälikkappaleita varten, kirkko sai Kristukselta tämän testamentiksi, ja Jeesus Kristus lupasi olla mukana aina maailman loppuun saakka. „Milloin kaksi tai kolme tulee yhteen minun nimeeni, siellä minä olen heidän kanssaan.“ Ja katolinen kirkko uskoo ja sanoo, että Kristus on asettanut, antanut sakramentit kirkon huostaan; ne ovat armonvälikkappaleita, ja niiden jakamista varten kirkko on olemassa. Ja se sanoo edelleen, että jos ei uskonnolla ole mitään tämmöisiä seremonioita — joita Luther alussa vähän kauhistui — niin mitä sille jää? Silloin ei uskonnosta jää muuta kuin filosofinen spekulatio ja tunteen hysteria: miehet spekuloiivat ja naiset tulevat hysteerisiksi. Nämä kaksi mahdollisuutta jää, jollei uskonnosta tule jotain tekoja. Uskonnon teko, täytöntöönpano on juuri näissä sakramenteissa, seremonioissa. Ja sakramentit ovat täydellisesti maagillisia toimituksia, salaperäisiä mysterioita, joita järki ei käsitä.

Sen tähden sanovatkin jotkut kirkkoisät, kuten Tertullianus: „Minä uskon sen tähden, että se on järjetöntä.“ — Tietysti me voimme pitää sitä ivapuheena, käsittää sen leikkillisesti ja väittää, että kuinka voi uskoa järjetöntä, ei ihminen sitä voi tehdä. Mutta kun ajattelemme, että Tertullianus tarkoittaa juuri noita kirkon mysterioita, ettei niitä järki voi käsittää, ymmärrämme hänen sanansa. Minkä tähden nuo sakramentit ovat niin maagillisia vaikutukseltaan, salaperäisiä toimituksia, jotka vaikuttavat jokaiseen yksilöön vastustamattomasti, sitä ei Tertullianus järjessään voinut käsittää. Ja kun ajattelemme tätä katolista ja kristillistä teoriaa, että eräs ihminen, joka eli kaksituhatta vuotta sitten maan päällä, ihminen, joka on samalla Jumala, on nyt aina mukana ehtoollisessa sillä tavalla, että hänen omaa ruumistaan ja vertaan syödään ja juodaan, niin silloin meidän täytyy sanoa, että tämä käy yli järjen, sitä ei järki voi käsittää oikein. Ja sen tähden, sanoo katolinen kirkko, täytyy uskoa.

Me tiedämme, että katolinen kirkko ei ole niin hirmuisen ahdasmielinen ja ankara muuten. Usko, kun se tarkoittaa jotain maailmankäsitystä, ei ole niin ehdottomasti määrätty katolisen kirkon mielestä. Olen tavannut katolilaisia, jotka voivat puhua erinomaisen vapaamielisesti. Muuan katolilainen, joka oli tutkinut asioita luostarissa, sanoi, että heille opetettiin siellä jälleensyntymistä, ja heille sanottiin, että kansalle opetetaan neitsyt Mariasta ja Kristuksesta, mutta ne, jotka koettavat asioihin syventyä, saavat ajatella vapaasti. Se, mihin pitää uskoa, se ei koske filosofisia asioita, vaan kirkkoa; armonvälikkappaleita, sakramenteja, niitä ei saa epäillä. Siis se on tuo magia, taikuus, jota täytyy uskoa. Ja todellinen katolilainen uskoo ehdottomasti seremonioihin. — Muistan lukeneeni sanomalehdestä tai jostain, että kun täällä äskettäin pidettiin katolilaisten kokous, niin oli puhetta katolisesta jumalanpalveluksesta, ja silloin melkein yksimielisesti vaadittiin, että jumalanpalvelus on säilytettävä aivan semmoisena kuin se on, yksilön autuus ja pelastus on juuri siinä, että hän saa tulla osalliseksi näistä armonvälikkappaleista, messuista ja kirkollisista seremonioista. — Se oli kansan ääni.

Katolinen kirkko on pitkin vuosisatoja kasvattanut omia kansojaan sillä tavalla, että nekin ymmärtävät uskon ennen kaikkea tarkoittavan juuri tätä luottamusta kirkon seremonioihin. Tietysti

uskoon sisältyy tuo koko käsitys Jeesuksesta Kristuksesta, mutta kaikki ovat siitä yhtä mieltä. Taas protestanttisissa maissa ihmiset yhä enemmän ja enemmän vieraantuvat sakramenteista. Ei enää pidetä ehtoollisella käymistä niin välttämättömänä ja tärkeänä asiana kristittyjen uskovaisten kesken kuin ennen maailmassa. Ennen piti ainakin kerran vuodessa käydä Herran pöytään, mutta nyt voi käydä kerran kymmenessä vuodessa tai ei ollenkaan, eikä sitä pidetä niin hirmuisena asiana. Protestanttinen on enemmän uskonnollisessa elämässä kuin seremonioissa. Kuitenkin protestanttinen maailma uskoo näiden seremonioiden maagilliseen tehoon.

Näin ollen me tietysti totuuden etsijöinä kysymme: „Mistä nämä maagilliset seremoniat, sakramentit ovat tulleet, syntyneet? Onko Jeesus Kristus ne asettanut, onko hän, kuten katolinen kirkko sanoo, itse näyttänyt esimerkkiä ja pannut alulle nämä toimitukset? Mitä historiallinen tutkimus sanoo meille tästä?“ — Mehän heti näemme, jos evankeliumeja luemme, että Jeesus ei koskaan kastanut. Muunlaisesta sakramentaalisesta toimituksesta ei ole evankeliumeissa puhetta kuin kasteesta ja ehtoollisesta. Kasteesta sanotaan siis, ettei Jeesus koskaan kastanut. Toisessa paikassa kerrotaan Jeesuksen sanoneen: „Menkää ulos kaikkeen maailmaan ja kastakaa Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, että ne, jotka uskovat, pelastuvat, mutta jotka eivät usko, joutuvat kadotukseen.“

Historiallinen tutkimus on erittäin epäilevällä kannalla näiden sanojen suhteen; me tiedämme, että evankeliumeja on paljon korjattu aikojen kuluessa. Keskiajalla, jolloin kirkolliskokoukset muodostelivat kristinuskoa, parannettiin evankeliumeja sopivissa kohdissa. Niin tätäkin osaa Luukkaan evankeliumissa kriitikot pitävät lisättynä tekstinä, ei alkuperäisenä.

Kuinka sitten on ehtoollisen laita? — Siitä meillä on niin selvä todistus; siitä kertovat Markuksen, Matteuksen ja Luukkaan evankeliumit, että Jeesus söi opetuslastensa kanssa viimeisen aterian ja asetti silloin ehtoollisen. On ainoastaan huomattava yksi seikka, ja se on, että Johanneksen evankeliumissa ei puhuta mitään tästä ehtoollisen asettamisesta. Siinä kerrotaan viimeisestä pääsiäisateriasta, kerrotaan, kuinka Jeesus antoi kastetun palan Juudalle, ja muut yksityiskohdat, mutta ei mitään ehtoollisen asettamisesta. Sellaisia sanoja ei ole Johanneksen evankeliumissa, mutta kyllä kolmessa muussa. Kun siis historiallisesti katselemme, emme pääse täyteen selvyyteen siitä, onko Jeesus asettanut ehtoollisen vai ei.

Meistä tuntuu hieman ihmeelliseltä, jos hän olisi pannut alulle seremonian, ettei hän useamman kerran sitä suorittanut opetuslastensa kanssa. Ajatelkaamme vähän: jos olisi joku opettaja, joka tahtois opettaa oppilailleen jotain niin tärkeää, etteivät he sitä suinkaan saa unohtaa, mitä me silloin sanoisimme hänestä, jos hän juuri ennen pois lähtöänsä sanoisi: „Tätä älkää unohtako.“ Me sanoisimme, ettei hän mahtanut itse pitää sitä niin kovin tärkeänä.

Jos Jeesus olisi tahtonut opettaa jotain hyvin tärkeää, voisimme odottaa, että hän useampia kertoja olisi teroittanut sitä opetuslapsille ja näyttänyt, miten se on tehtävä. Se tuntuu meistä luonnolliselta. Ja vaikka historiallinen kriitikki ei ole uskaltanut sanoa, että ne kohdat ovat lisättyjä, niin kuitenkin jääme seisomaan kuin kysymysmerkin eteen. Sillä me tiedämme sen, että nämä kirkolliset seremoniat ja kaikki nuo mysteriotoimitukset kirkko järjesti vähitellen; niitä ei semmoisina ollut ensimmäisissä seurakunnissa. Vasta vähitellen, noin sata vuotta Kristuksen jälkeen ne alkoivat, ja sitten aikojen kuluessa kirkko järjesti ne semmoiseksi kuin ne nyt ovat katolisessa kirkossa, antaen silloin samalla myönnytyksensä n.s. pakanain vaatimuksille.

Mehän tiedämme, että pakanamaailma oli täynnä kaikkia seremonioita. Kun katselemme Rooman valtakuntaa ja kaikkia itämaalaisia valtakuntia ja kansoja ja sivistyksiä, niin huomaamme, että kaikkialla on aina ollut seremonioita, joitain jumalanpalvelusmuotoja, pyhiä toimituksia. Huomaamme, että Mitras-mysteriossa, joka oli laajalle levinnyt, oli aina jonkinlainen ehtoollinen. Ja jos menemme kauas taaksepäin, huomaamme, että vanhassa Egyptissä oli seremonioita, joissa nautittiin erityistä juomaa, joka poisti kaiken pahan. Tällaisia ehtoollisseremonioita voimme huomata siellä ja täällä. Ja historiallisesti tiedämme, että katolinen kirkko, kristillinen kirkko, käsitti alussa, että se voi paremmin herättää

pakanain luottamusta, jos sillä on jotain mysteriotoimituksia, joita pidetään salassa ja joihin pääsee vasta määrättyjen puhdistusten jälkeen. Mysteriot Indiassa, Egyptissä ja muissa maissa olivat suuria juhlia, joihin osanotto oli kokonainen elämys. Ennen kuin sai ottaa osaa mysterionäytelmiin, oli ihmisen puhdistettava itsensä määrätyn ajan kuluessa.

Nyt kristillinen kirkko ymmärsi, että ihmiskunta vaatii tällaista, koko pakanamaailma oli tottunut semmoisiin toimituksiin. Sen tähden kirkon velvollisuus oli antaa jotain pakanoille tässä suhteessa. Näin selitetään asia historiallisesti. Tällaiset tutkijat ovat silloin tietysti jättäneet sanomatta, onko Kristus asettanut ehtoollisen vai ei. Sitä ei ole ratkaistu, olihan yhteen aikaan tavallista tiedemiesten piirissä epäillä Jeesuksen Kristuksen olemassaoloakin.

Me seisomme täten monenlaisten kysymysmerkkien edessä. Kun tahdomme tietää totuuden, tahdomme siis ensin tietää, onko Jeesus asettanut sakramentit, olivatko sakramentit hänen lahjansa maailmalle, niin kuin katolinen kirkko sanoo. Ja toiseksi tahdomme myöskin tietää, onko näissä sakramentaalisissa toimituksissa jotain todellista sisältöä, ovatko ne maagillisia toimituksia sinään, vai ainoastaan symbolisia. — Nämä kysymykset asetamme itsellemme.

Nythän me tiedämme, että ensimmäisissä kristillisissä seurakunnissa oli tapana sekä kastaa että nauttia ehtoollista. Oli rakkauden aterioita, mutta oli myöskin salainen ehtoollinen, johon eivät kaikki saaneet tulla mukaan, vaan josta nimenomaan poistettiin semmoiset, jotka eivät olleet pyhitettyjä. „Pysykööt epäpyhät loitolla.“

Kysykäämme nyt siis ensin, asettiko Jeesus Nasarealainen, Jeesus Kristus, sakramentit, esimerkiksi kasteen ja ehtoollisen.

Mielestäni kasteen sakramentin kysymys on ratkaistu jo siinä, kun sanotaan, ettei Jeesus koskaan kastanut. Miksi hän ei olisi tehnyt semmoista, jos se olisi ollut tarpeellista ja hänen tarkoituksensa. Jeesus ei kastanut. Kerrotaan, että Johannes hänet kastoi, mutta hän ei ketään kastanut.

Asettiko hän ehtoollisen? — Tähän kysymykseen minun täytyy myöskin vastata: ei, Jeesus ei asettanut ehtoollista. Sen tähden sanoinkin tämän luennon nimessä: Jeesus ja „niin sanotut“ sakramentit. Jeesus ei itse ole niitä asettanut. Mutta miten meidän on sitten ymmärrettävä tuo ehtoollisen asettaminen, josta kerrotaan Markuksen, Matteuksen ja Luukkaan evankeliumeissa? — Se on itsessään mysterio, itsessään jo salaperäistä puhetta. Meidän täytyy kokea henkistä elämää, meidän täytyy eläytyä Jeesuksen henkeen, asettua siihen tunnelmaan, joka vallitsee Mestarin ja hänen opetuslastensa kesken, jos tahdomme ymmärtää, mitä on tuo n.s. ehtoollisen asettaminen.

Johanneshan kertoo tuosta viimeisestä ateriala, että he söivät. Jeesus oli pessyt opetuslastensa jalat, Juudas oli lähtenyt pois, ja sitten Jeesus puhui. Sehän on niin ihmeellistä tuossa Johanneksen evankeliumissa: Jeesus puhui — ja se tuntuu paljon todellisemmalta kuin nuo yleiset kertomukset toisissa evankeliumeissa, joissa vain sanotaan, että Jeesus taittoi leivän, ojensi kalkin ja läksi Öljymäelle. Ne sanat vaikuttavat minuun, kuin olisivat ne asetetut perästäpäin. Mutta kun lukee Johanneksen evankeliumista, niin ymmärtää paljon paremmin, että viimeisen kerran, kun he söivät yhdessä, Mestari puhui opetuslapsilleen, puhui heille tuttuun, ylevään tapansa ja niistä asioista, jotka heille kaikille olivat kalliit, ja niistä totuuksista, jotka heille olivat kalliit.

Hän puhui siitä leivästä ja siitä viinistä, jota heidän tulee jakaa, ei pitää itsellään. — Mikä oli se leipä? — Se oli taivaallinen leipä, se leipä, josta hän rukouksessa sanoo: „anna meille meidän jokapäiväinen leipämme“, joka on latinaksi: *panem nostrum supersubstantialem*, siis: anna meille „meidän yliaineellinen, taivaallinen leipämme“. Jeesus puhuu opetuslapsilleen tästä ihmeellisestä taivaallisesta leivästä, toisin sanoen niistä totuuksista, koko siitä elämänymmärryksestä, minkä hän oli heille antanut. „Minä olen antanut tämän leivän teille, totuuden, minkä olen löytänyt, minkä olen Isältäni saanut; tämän taivaallisen

mannan ja leivän olen antanut teille, jakakaa sitä toisille. Sillä te tiedätte, että tämä taivaallinen leipä on Ihmisen Pojan ruumis; jollette syö tätä Ihmisen Pojan ruumista, ei teillä ole elämää. Se on minun ruumiini, joka on rakennettu totuudesta. Minä olen teille opettanut, että ihmisen tulee rakentaa itselleen näkymätön, taivaallinen ruumis totuudesta, Sanasta, joka lähtee Jumalan suusta ja joka on ihmisen sisäinen ravinto. Totuudesta tulee ihmisen rakentaa itselleen kuolematon, taivaallinen ruumis. Minulla on se ruumis.“ — Buddhalainen sanoo sitä *dharmakaajaksi*. Ja kun *Boodhisattva* on voittanut itselleen *dharmakaajan*, totuuden ruumiin, silloin hän voi astua *nirvaanaan*.

„Siis“, sanoo Jeesus, “jos te olette ymmärtäneet minut, nähneet, mikä minä olen, niin te tiedätte, että minun ruumiini on tämä *dharmakaaja*, totuuden ruumis, minun kirkastettu käyttövälineeni, joka on kuolematon, iankaikkinen ja on totuudesta rakennettu. Siis sitä ruumista teidän tulee nauttia, syödä, sitä leipää teidän tulee jakaa. Ja se viini, jota teidän tulee juoda, on tässä totuuden ruumiissa elävä elämänvoima. Se on elämänvoima, joka tekee totuuden eläväksi, joka tekee uskon eläväksi, teorian käytännöksi. Se on hengen voima, joka täyttää ihmisen tässä totuuden ruumiissa, että hän tuntee olevansa voittamaton, että hän tuntee jumalallisen elämän sisässään. Sitä viiniä teidän tulee juoda, sillä se on minun vertani, totuuden ruumiin verta. Ja mitä se merkitsee, että te elätte tuossa totuuden ruumiissa, juotte minun vertani, todellista viiniä? Se merkitsee, että te luovutte *nirvaanasta*, omasta autuudestanne. Aivan kuten buddhalaisessa tekstissä sanotaan: jos *Boodhisattva* tahtoo tulla Buddhaksi, joka rakastaa kaikkia ihmisiä, silloin hän luopuu totuuden ruumiista, joka oikeuttaisi hänen astumaan *nirvaanaan*. Silloin hän ei pidätä itsellään elämänvoimaa, vaan antaa sitä toisille, tarjoaa viiniä toisille. Ja se on sitä todellista, iankaikkista elämää. Sen tähden minä sanon teille: teidän täytyy syödä minun ruumistani ja juoda minun vertani — ja ymmärtäkää tämä puhe.“

Me voimme ymmärtää, että kun opetuslapset nyt viimeisen kerran istuivat yhdessä Mestarin kanssa, joka puhui heille, niin he kaikki nousivat hengessä. He näkivät, mikä on todellinen elämä, kuinka se on kulkemista rakkaudessa, rakkauden teosta toiseen, luopumista omasta itsestään ja auttavan käden ojentamista kaikille ihmisille. He näkivät sen, toinen selvemmin, toinen hämämmin ja kaikista selvemmin Johannes, jota Jeesus rakasti. Ja me voimme ymmärtää, että Jeesus vielä sanoi heille: „Aina, kun te leipää jaatte, todellista mannaa, minun ruumistani, ja aina, kun viiniä tarjoatte toisille, omaa elämänne, silloin muistakaa minua, joka näytti teille tämän tien, minua, joka elän siinä elämässä. Minä olen silloin teidän kanssanne, mukanne, kun te elätte tällä tavalla. Mitä se on juoda minun vertani, todellista viiniä? Se on ilolla ottaa kärsimykset päälleen. Tehän luovutte *nirvaanasta*, autuudesta silloin, kun seuraatte minua; te ette silloin pyydä itsellenne onnea, sen tähden se on kärsimysten päälle ottamista. Mutta muistakaa silloin, että minä olen sen saman tehnyt, ja siitä tulee voimaa, sanomatonta hengen voimaa. Te voitte olla aivan rauhassa, teidän ei tarvitse mitään pelätä, teidän tulee voittaa maailma, kuten minä olen sen voittanut, sen tähden, että hengessä on voima, ja se voima tulee teidän ylitsenne.“

Tämä on äärettömän salaperäinen asia, tämä on syvintä henkistä elämää. Ja kuinka me muuta voisimme odottaa Jeesukselta Kristukselta, Jumalan Pojalta, kuin mitä syvintä, ylevintä elämän viisautta. Emme mitään temppuja voi häneltä odottaa, kaikki pitää olla syvää viisautta, auttamista. Kun hän laski kätensä jonkun päälle, niin hän teki sen parantaakseen tuon ihmisen ja nostaakseen hänet kuoleman vallasta. Kaikki, mitä Jeesus teki, oli todellista.

Nyt me voimme kuitenkin kysyä: mikä on kaste ja pyhä ehtoollinen? — Me voimme sitä kysyä, sillä miksi Jeesus olisi semmoisia sanojakaan käyttänyt, miksi hän olisi ollenkaan puhunut kasteesta ja ruumiista ja verestä, jollei niissä olisi takana jotain muuta. Nämä ovat silloin vielä syvempiä asioita, nämä, mitä minä paljastan tällä hetkellä — ja kuitenkin se jää salaisuudeksi. Jos kysymme, kastoiko Jeesus okkultisesti, niin sanomme: kastoiko. Ja jos kysymme, jakoiko Jeesus ehtoollista okkultisesti, niin sanomme: jakoi. Ja se merkitsee, että hän teki sitä silloin ja tekee sitä nyt. Ihminen voi tulla kastetuksi, mutta se kaste on silloin okkultinen, aivan salainen tapahtuma hänen henkisessä elämässään, hänelle persoonallisesti — näkymättömästi muille, vain hänelle näkyväisesti. Ihminen voi tulla kastetuksi sillä

tavalla, kuin kerrotaan, että Jeesus Kristus tuli kastetuksi, niin että taivaat aukenivat ja Isän ääni kuului taivaasta: „Minun rakas Poikani, jonka minä tänään synnytin.“ — Sillä kaste on se tapahtuma, joka tekee ihmisestä uuden ihmisen, niin kuin kirkon traditioissa sanotaan. Kasteessa ihminen syntyy uudestaan, henkinen ihminen syntyy, mutta se kaste tapahtuu näkymättömissä, ja ihminen saa silloin kokea, itse nähdä, että taivaat aukenevat ja Isä puhuu hänelle. — Se on siis aivan salainen, persoonallinen kokemus.

Ja mitä on ehtoollinen? — Ihminen voi saada nauttia ehtoollismaljasta, hän voi saada juoda siitä maljasta, jota sanotaan myöskin Graalin maljaksi. Se on se todellinen malja, josta Jeesuskin antoi opetuslastensa juoda, ja josta hän antaa tänäpäivänä sen ihmisen juoda, joka voi astua hänen pöytänsä. Mutta sekin on salainen tapahtuma, joka tapahtuu ihmiselle persoonallisesti, yksityisesti. Kun ihminen on ollut suuressa tuskassa ja murheessa, mutta alistunut mielellään siihen, sanonut, niin kuin Jeesus Getsemanessa: „menköön minulta tämä kalkki, ei kuitenkaan niin kuin minä tahdon, vaan niin kuin Sinä, Isä“, silloin tapahtuu kuten Jeesukselle, että enkeli tulee ja virvoittaa häntä. Hänelle voi tapahtua, että Jeesus astuu hänen luokseen Graalin malja kädessään ja antaa hänen juoda. Hän näkee tämän: Graalin malja nostetaan hänen huulilleen, ja hän juo ihmeellistä juomaa, joka antaa uuden elämän virrata hänen suonissaan; hän tulee voimakkaaksi ja vahvaksi. Vaikka hän olisi ollut murheeseen uupumaisillaan, vaikka hänen otsansa olisi hikoillut verta, hän nousee aivan kuin uudestisyntynyt ihminen, ei nyt erikoisessa tiedossa, vaan voimassa. Ja voi tapahtua ihmiselle, että hän saa tätä ehtoollista nauttia, saa pisanan Graalin maljasta juoda, vaikkei hän mitään näe. Jos hän kärsien äärettömästi hiljaa sanoo itselleen: „minä tahdon niin mielelläni kärsiä“, niin jos hän on totuuden etsijä ja uudestisyntynyt ihminen, vaikkei hän näe mitään, hän saa tuntea, kuinka hänen lävitseen virtaa uutta elämää, hän ei tarvitse mitään ulkonaista, hän tuntee, että hänessä on itse elämä. Tämä voi helposti tuntua hänelle, vaikkei hän mitään näkisi. — Semmoinen kokemus voi olla muutamilla ihmisillä, mutta tietysti todistus on näkemisessä, jos samalla näkee.

Nyt tahdon vielä ohimennen mainita sakramenteista, miksi ne ovat vaikuttavia, maagillisia, samoin kuin viime kerralla ymmärsimme, minkä tähden piispanvihkimys vaikuttaa. Sakramentit vaikuttavat sen tähden, että tuosta sinisestä kyyhkyslinnusta, josta puhuin viime kerralla ja joka on jonkinlainen kirkon henkinen voima, elävä ajatuselementtaali, siitä vuotaa myöskin voimaa niihin sakramentaalisiin toimituksiin. Sillä ei ole mitään varsinaista tekemistä Jeesuksen Kristuksen kanssa, se on aivan toinen asia, asia, jonka ihmiset ovat luoneet niin luonnollisella tavalla, kuin viime kerralla oli puhetta. Mutta se on asia, johon ottavat osaa monenlaiset muut olennot, kuin ihmiset, vainajat ja ihmeelliset henkimaailman olennot. He voivat ottaa osaa tuohon ajatusmuotoon ja vuodattaa siihen voimaa ja ottaa siitä voimaa. Ja ihminen, joka määrättyyn seurakuntaan kuuluu, on tämmöisen elementtaalin vaikutuksen alla, niin että kun nauttii ehtoollista, hän tulee osalliseksi siitä voimasta, mikä on sekä sillä seurakunnalla että koko kristikunnalla yhteensä.

Tämä on aivan toinen kysymys ja sen ajatuselementtaalin *raison d'être*, josta meidän vielä täytyy puhua ja jonka syyt ja perusteet meidän täytyy selittää nähdäksemme, minkä tähden se on tärkeä ihmiskunnan elämässä. Mutta mikä on mielessä pidettävä, on, että ihmiskunnan kaikista suurimmat Jumalan Pojat, Jeesus, Buddha ja monet muut, eivät ole minkäänlaisia seremonioita koskaan asettaneet, eivät ulkonaista jumalanpalvelusta perustaneet. Heidän elämänymmärryksensä oli: koko elämä on oleva jumalanpalvelusta. Me nykyajan ihmiset ehkä jonkin verran voimme ymmärtää, tajuta, että niin se on. Maailman suurimmat opettajat, Jumalan Pojat, Vapahtajat, ovat opettaneet asioita, jotka koskevat ihmiskunnan elämää ja kehitystä, mutta eivät ole sekaantuneet siihen puoleen, joka on syntynyt toisista syistä, nimittäin jumalanpalvelusmenoihin.

Jeesuksen

totuuden ruumis

Tämänpäiväisen esitelmän aihe „Jeesuksen totuuden ruumis“ viittaa selvästi siihen, mitä viime kerralla puhuttiin, ja osoittaa myös, että tänään on tarkoituksemme hieman tarkemmin selostaa tuota sangen pimeää puhetta Jeesuksen totuuden ruumiista. Sanottiinhan viime kerralla, että emme ymmärrä ollenkaan Jeesuksen Kristuksen suhdetta sakramentteihin, jollemme käsitä, mikä on hänen totuuden ruumiinsa, sillä ehtoollisen sakramentissa syödään ja juodaan sitä ruumista. Ja tämä ehtoollinen ei ole mikään ulkonainen tapahtuma, se ei ole näytelmä näkyväisessä maailmassa, vaan se on hengen maailmassa tapahtuva mysterio.

Jeesuksen totuuden ruumis on se ruumis, joka näkyi hänen opetuslapsilleen kirkastuksen vuorella. Samalla tavalla kerrotaan Indian vanhasta Vapahtajasta, Krishnasta, että hän kerran opetuslapselleen Arjunalle näytti oman kunniansa. Siitä voimme lukea ihanasta itämaalaisesta hartauskirjasta, Bhagavad-Gitasta. Arjuna sai äkkiä nähdä, kuka Krishna oli. Hän hämmästyí sanomattomasti, ja hän lankesi hengessään polvilleen, kun hän huomasi, että Krishnaan, hänen Opettajaansa, Herraansa ja Mestariinsa mahtui koko maailma. Hänestä tuntui siltä, että koko maailmankaikkeus eli tuossa Krishnan olemuksessa, siinä Krishnan ruumiissa, jonka hän näki. Evankeliumeissa ei ole otettu yhtä laajasti, sanokaamme, suurenmoisen yleästä Kristuksen kirkastuksen ruumista. Hänestä kerrotaan, että apostolit, jotka olivat mukana kirkastuksen vuorella, näkivät hänet suuressa loistossa ja näkivät Mooseksen ja Eliaan hänen kanssaan, näkivät siis, että hänen kanssaan elivät vanhan maailman profetat, mutta siinä ei nimenomaan kerrota, että koko maailma olisi häneen sisältynyt. Tämähän on toisenlainen havaintotapa opetuslapsissa. Molemmissa kertomuksissa on tahdottu tuoda esille, että siinä paljastui ihmeellisiä olemuksen salaisuuksia.

Nyt tahtoisin kuvata tätä asiaa vielä kolmelta kannalta, yksinkertaisemmalta vielä ja sanoa, että se, mikä Mestarin kirkastetussa ruumiissa näkyí sekä Krishnan että Kristuksen suhteen, olivat maailman kaikki värit, auringon spektri. He näkivät kuin suuren sfäärin eli pallon, joka oli taivaankaaren väreissä. He näkivät, niin kuin me sanomme, Mestariinsa ihmeellisen auran, ja siinä aurassa näkyivät taivaankaaren kaikki värit, kauniina, itseolevaisina, läpikuultavina, ja tämän suuren kirkkauden sisällä, takana, näkyí sitten Jeesuksen — ja toisessa tapauksessa Krishnan — persoonallisuus. Tuo ihmeellinen sateenkaari, aura, joka häntä ympäröi, osoitti opetuslapsille, että he eivät saattaneet ymmärtää hänen olemustaan, persoonallisuuttaan, hänen todellista inhimillisyyttään, elleivät he osaa kulkea hänen olemuksensa luo sitä siltaa pitkin, joka oli luotu taivaankaaresta. Heistä tuntui, niin kuin koko maa ja taivas olisi ollut tuossa kaareissa, ja heistä näytti, että silta on pitkä ja ihmeellinen, ja siellä takana on hänen persoonallisuutensa.

Jotta me tämän ymmärtäisimme, täytyy meidän muistuttaa mieleemme, että jokaisella ihmisellä on auransa. — Mikä tämä aura on? — Se on meidän ajatuksemme ja tunteemme ilmenneenä ilmiönä, meitä itseämme ympäröivä ajatusten ja tunteitten ilmakehä. Ja tämä ilmakehä on fyysilliselle silmälle näkymätön. Me olemme tässä fyysillisessä, näkyväisessä maailmassa sangen ihmeellisessä asemassa; tässä me näemme persoonallisuuden itsensä sen inhimillisessä muodossa. Kun me katselemme täällä ihmistä, emme näe muuta kuin hänen fyysillisen ruumiinsa, jonka ilmeistä teemme johtopäätöksiä hänen ajatustensa ja tunteittensa suhteen. Me näemme hänen ruumiinsa liikkeistä ja kasvojen ilmeestä ja ulkomuodosta, minkälainen on hänen ajatustapansa, luonteensa, mitä hän määrättyllä hetkellä ajattelee ja tuntee. Tämä on kokemukseen perustuva johtopäätös. Mutta vaikka me hyvin pian luemme toisen

ihmisen ilmeestä, mitä hän ajattelee ja tuntee, emme kuitenkaan näe hänen sielullista olemustaan välittömästi. Ja kuitenkin me tiedämme, että jokainen meistä on sielullinen olento. Tämä ruumis on jotain meitä itseämme, jonka välityksellä olemme tässä näkyväisessä maailmassa. Kun ihminen on vielä vähän primitiivisellä kannalla, silloin hän sanoo: „tämä ruumis olen minä“, ja hän kauhistuu kaikkia kipuja, mitkä ruumiille sattuvat. Hän ei voi ajatella sielua, sieluelämästä saattaa puhua, mutta mikä se sielu on? — Se tulee ihmeelliseksi käsitykseksi, jommoinen on usein uskovaisilla ihmisillä, jotka sanovat, että sielu lentää ihmisestä hänen kuollessaan pois.

Sielullisesti, henkisesti kehittymätön ihminen ei tajua ja ymmärrä muuta, kuin tätä fyysillistä olemusta, vaikka hän tuntee, että hänessä on sieluelämä. Mutta mitä enemmän ihminen oppii itseään tuntemaan, sitä enemmän hän tulee selville siitä, että hän on sielullinen olento, tahtova, tietävä ja tunteva minuus. Hän saattaa kuvitella aivan helposti, että hän asuisi toisenlaisessa ruumiissa. Me voimme kuvitella, että me voisimme asua esimerkiksi koiran ruumiissa. Silloin me tietäisimme, että olisimme sidottuja, jos siinä asuisimme, sillä silloin emme osaisi tuoda esille, mitä ajattelemme ja tunnemme, olisimme, kuin suuressa vankeudessa. Kuitenkin voimme hyvin kuvitella asuvamme siinä.

Samalla tavalla tuntee ihminen, joka on henkisesti kehittynyt. Hän tuntee, että hän asuu fyysisessä ruumiissa, mutta se ei ole täydellisesti häntä itseään; hänen oma itsensä ei tule täydellisesti ilmi fyysisessä ruumiissa. Hän on henkiolento, ja tämä fyysillinen ruumis tuo hänestä ilmi ainoastaan osan. — Tämän tuntee selvästi henkisesti hieman enemmän kehittynyt ihminen.

Me voimme myöskin kokea jokapäiväisessä elämässä, että meillä ihmisillä on ajatusten ja tunteiden ilmakehä ympärillämme, sillä me voimme tuntea joskus sekä toisten ilmakehää että omaamme, vaikka emme olisi selvänäköjiitä, niin kuin sanotaan; me voimme epämääräisesti tuntea, mitä toinen ajattelee ja tuntee. Monet teistä ovat varmasti sitä kokeneet. Ja me voimme myöskin tuntea, että meidän omat ajatuksemme ja tunteemme muodostavat jonkinlaisen tuntokehän ympärillemme. Mutta vasta sitten, kun ihminen tulee selvänäköiseksi, klärvoajantiksi, hän tekee tuon sangen ihmeellisen havainnon, että ihmisen sielullinen olemus, hänen ajatus- ja tunne-elämänsä, näkyy objektiivisesti väri-ilmioissa. Jos kysytte joltain selvänäköiseltä ystävältänne tai tuttavaltanne, niin saatte kuulla, että hänelle tulee jonkun ihmisen suhteen aina selvä näkeminen jostain sinisestä, toisen suhteen taas vihreästä tai kauniin punaisesta. Ja jos hän on enemmän kehittynyt, hänelle ei tule ainoastaan selviä näkövaikutelmia, vaan hän näkee kokonaisen väriiloiteen; hän näkee, kuinka ihminen on ympäröity auralla, jossa on erilaisia värejä, mutta jonka pohjaväri kajastaa aina voimakkaimmin silmiin. Ja siinä näkyy kaikenlaisia väriivahduksia. Se on kuin elävä tuli, joka väreilee: ajatukset ja tunteet voivat näkyä siinä tähtinä, raketteina, salamoina, sateena tai kuin kauniina nauhoina. Hyvin ihmeellisiä asioita voi selvänäköijä nähdä aurassa. Tietysti hän saattaa nähdä myös sangen rumia värejä, kuten ruskeaa, mustia paikkoja siellä täällä j.n.e. Hän saattaa nähdä myös maisemamuodostuksia, joissa on epämiellyttävän näköistä vihreää sammalta. Kauneimpia ilmiöitä aurassa ovat tietysti semmoiset, jotka muistuttavat kaunista taivasta luonnossa, nousevaa aurinkoa ja tähtien loistoa, Semmoiset asiat ihmisen aurassa ovat miellyttäviä katsella.

Me tiedämme, että kun klärvoajantille avautuu tämmöinen maailma, niin hän samalla saa kuin uuden avaimen käteensä luonnon ihmeellisiin salaisuuksiin. Hänelle tulee selväksi luonnon vertauskuvakieli tässä näkyväisessä maailmassa, sillä hän huomaa yhtäläisyyksiä luonnon tapahtumain ja niiden ajatusten ja tunteiden välillä, jotka ihmisen aurassa pukeutuvat vastaaviin ilmiöihin. Hän voi sillä tavalla esim. huomata, että salaperäiset kirjat, pyhät kirjat, voivat olla kirjoitetut huomioon ottamalla näitä vastaavuuksia ja vertauskuvia, ja silloin hänelle todella niiden kirjojen suhteen avautuu kuin uusi maailma.

Tavallisten ihmisten aura ei ole mikään suuri eikä laaja, se ympäröi ihmistä vain jonkin matkan päähän. Sen tähden, jos sattumalta näemme jonkun ihmisen auran oikein täydellisesti, niin me näemme kyllä, että se on kuin maailmankaikkeus, kuin kosmos, mutta samalla meillä on se ehdoton vaikutus, että

tämä on kehittymätöntä ja pientä, kaunista ja kunnioitettavaa kylläkin, mutta pientä. Taas, jos me näemme jonkun Mestarin tai Vapahtajan auran, niin se on sanoin kuvaamatonta.

Nyt huomaa jokainen, joka näkee toisen ihmisen auran, että se hänen auransa on todella silta hänen itsensä luo, toisin sanoen: me emme ymmärrä ihmistä täydellisesti, ellemme pääse tietämään hänen ajatus- ja tunne-elämäänsä, koko hänen sieluelämäänsä. Jos tunnemme täydellisesti hänen ajatus- ja tunne-elämänsä, silloin olemme kulkeneet sen sillan yli, joka vie meidät tosi ihmisen luo. Ja tietysti me silloin joka ainoan ihmisen suhteen huomaamme, kuinka jumalallinen, ylevä ja kaunis hän on sisimmässään. Ja vaikka kulkeminen sillan yli olisi kuin kulun yli kulkemista ja vaikka saisimme katsella vaikeita näköaloja, niin me ymmärrämme, tiedämme, mistä ne ovat johtuneet, kuinka ihminen on kehittyvä olento, joka syntyy tänne monta kertaa ja vähitellen rakentaa ihanammaksi ja kauniimmaksi sielullista auraansa.

Me ymmärrämme myöskin, että on tie, joka vie meidät täydellisen ihmisen luo, joka siis muuttaa meidän auramme semmoiseksi, kuin on täydellisen ihmisen aura, ja joka siis antaa meidän lopullisesti ymmärtää kaikkien suurten Vapahtajain, mutta ennen kaikkea Jeesuksen Kristuksen auran salaisuuden. — Jeesushan puhui semmoisesta vertauskuvasta, että on olemassa kallis helmi, joka on kätkeyty peltoon. Kun eräs kauppiamies kuuli siitä, hän heti myi kaikki, mitä hänellä oli ja tuli ja osti tuon pellon. — Tämä kallis helmi on kuolemattomuuden siemen, iankaikkisen elämän siemen, jumalallisen totuuden siemen, joka on laskettu jokaisen tänne maan päälle syntyvän ihmisen auran, sieluun. Maaperä, pelto, on tuo sielullinen aura, olemus, ja ihmisen tehtävä on löytää tuo helmi ja sitten sen löydettyään alkaa rakentaa itselleen sitä, jota nimitetään totuuden ruumiiksi. Viime kerralla viitattiin siihen, että Jeesus Kristus oli monen, monen ruumiillisen elämänsä aikana rakentanut itselleen tuon totuuden ruumiinsa. Ja niin on jokaisen ihmisen tehtävä.

Miten tapahtuu totuuden ruumiin rakentaminen? — Siihen vaaditaan ensin uskoa. — Mihin tulee uskoa? — Tulee uskoa Jumalaan, hyvään tai pitääksemme kiinni Jeesuksen vertauksesta, voimme sanoa: tulee uskoa siihen kalliiseen helmeen, joka on meihin kätkeyty. Jumalaan usko, hyvään usko on käytännöllisesti uskoa siihen, että meidän olemukseemme on kätkeyty jumaluus, hyvä, kaipuu parempaan. Ei mitään auta todellisessa henkisessä elämässä, jos me uskomme mihin tahansa asiaan ulkonaisesti, jos kuvittelemme mitä tahansa Jumalasta, elämästä ja kuolemasta. Siinä auttaa meitä ainoastaan se, että uskomme siihen helmeen, joka on meihin kätkeyty, että uskomme, että meissä on Jumala, hyvä, johon meidän on luotettava. — Tämä on ensimmäinen vaatimus.

Kun me uskomme, että meissä on jotain hyvää, että toisin sanoen Jumala voi meissä tulla ilmi, että me voimme omasta olemuksestamme löytää tuon ikuisuuden helmen, silloin kysymme: millä tavalla, miten se on tapahtuva? — Silloin meille annetaan ensin yksi yleinen neuvo: usko ilman tekoja on kuollut. Jos me uskomme ja teemme hyviä päätöksiä, emmekä toteuta niitä, silloin me estämme henkistä kehitystämme. Mutta jos kaikki viisaat, ennen kaikkea Jeesus Kristus olisi sanonut meille aivan yleisesti: „usko Jumalaan, siihen hyvään, joka on sinussa ja tee sitä hyvää, sillä jollet tee, on uskosi turha“, silloin me olisimme, kuin aavalla merellä. Sen tähden huomaamme, että kaikki viisaat ihmiskunnan auttajat ovat antaneet selviä neuvoja, käskyjä, joita noudattamalla me etenemme tuossa hyvään uskossa. Niiden tarkoitus on, että me voisimme kasvaa uskossa hyvään, Jumalaan, siihen ikuisuuden voimaan, joka on meissä, ja joka on maailman kaikista suurin voima. Ne käskyt ovat samalla niin luonnollisia, niin sisältörikkaita, suuria, että ne eivät ole suinkaan mitään keinoja, vaan ne ovat todellisia käskyjä — ja kuitenkin ne vievät meitä eteenpäin henkisessä elämässä, niiden noudattaminen lujittaa meissä uskoa hyvään.

Jeesus Kristus antoi meille seitsemän käskyä, voimme sanoa, ja nämä käskyt ovat suhteessa meidän auramme, ne puhdistavat meidän sielullista olemustamme ja rakentavat meissä sitä taivaankaarta, jota pitkin meidän pitää kulkea totuuden ruumiin luo. — Tietysti teistä nyt voi tuntua, että minun puheeni on kovin vaikeatajuista ja pimeää, mutta en osaa selvemmin puhua. — Auran valo on valkoinen, sanomme,

se kätkee itseensä taivaankaaren värit, spektrin. Kun tuo valo, jota voimme kuvata vain palloksi, aukenee, silloin tulee siitä spektri. Me voimme sanoa, että taivaankaari on kuin seitsenvärinen kaunis nauha; spektrissä kulkevat värit perätysten, on kuin se olisi avautunut ja näyttänyt salaisuutensa, jolloin siinä on nuo seitsemän väriä. Me tiedämme, että ne seitsemän väriä eivät tyhjennä sitä, mutta me emme havaitse muuta kuin ne seitsemän, ja se on silloin, kun valon säde on avautunut meille; mutta kun se ei avaudu, rikkoonnu, silloin se on valkoinen. Meidän täytyy ymmärtää se sillä tavalla, että punainen ja violetti ottavat kiinni toisistaan, ja kaikki värit yhdessä muodostavat valkoisen värin. Jos tahdomme kuvata spektriä, voimme hyvällä syyllä kuvata sitä ympyränä, joka on vähän avautunut, ja silloin näemme, että punainen ja violetti ovat vieretysten: punaista voimme merkitä numerolla 1 ja violettia 7:llä. Sillä välillä ovat muut värit. Punaisen vieressä on punakeltainen, se on 2, sen perästä tulee keltainen, 3, sen perästä vihreä, 4, sitten sinisen vihreä, 5, ja sitten indigo eli tummansininen, 6, jonka toisella puolella on violetti.

Tässä ovat siis spektrin värit asetettuina kehään. Nyt Jeesus antoi meille seitsemän käskyä. Niistä oli ensimmäinen tuo, joka oli sanottu vanhoille: „rakasta Jumalaa yli kaiken“ ja toinen: „lähimmäistäsi niin kuin itseäsi“. Mutta sen toisen oli Jeesus muodostanut tarkemmin toiseen muotoon. Hän sanoi, niin kuin muistamme Johanneksen evankeliumista: „Uuden käskyn annan minä teille: rakastakaa toisianne sillä rakkaudella, millä minä olen teitä rakastanut.“ — Nämä käskyt ovat yhtä suuret, ensimmäinen ja toinen. Siis ne itse asiassa ovat ensimmäinen ja viimeinen, sillä ensimmäinen ja viimeinen ovat aina yhtä suuria kaikissa mystillisissä vertauskuvissa. Ensimmäinen käsky on: „rakasta Jumalaa“ — ja viimeinen: „rakasta toisia sillä rakkaudella, millä minä olen teitä rakastanut“. Nyt me voimme asettaa ensimmäisen käskyn piirtämämme kehän 1:n kohdalle ja toisen käskyn 7:n kohdalle. — Minkä tähden ne asetetaan tuolla tavalla? — Tuossa on punainen väri, ja sen kohdalla sanotaan: rakasta Jumalaa yli kaiken. Se viittaa siihen ihmeelliseen seikkaan, että me ihmiset elämme nykyään semmoisessa maailmankaudessa, tämä meidän aurinkokuntamme on semmoisessa tilassa, että pohjimpana säveleenä on se, mitä punainen väri ilmaisee, ja se ilmaisee kaikista ihanimmassa muodossaan rakkautta, mutta se ilmaisee myöskin sen, mikä on silmiinpistävämpänä ominaisuutena ihmisissä ja kaikissa elävissä olennoissa: itsekkyyden. Se on tuo ihmeellinen halu ihmisessä saada itselleen, saada itse elää, saada kaikkea hyvää osakseen. Se on ihmisessä niin luonnollista, me elämme itse asiassa himojen päällä. Meidän koko tunne-elämämme on himoelämän heijastamista: kun se on kyllin puhdistunut, on siitä tullut rakkautta. Sen tähden on viimeinen käsky ensimmäinen viereinen: „rakastakaa toisia sillä rakkaudelle, millä minä olen teitä rakastanut“, sillä se rakkaus on täydellisesti puhdistunut, se on antamista, siunaamista, se ei pyydä itselleen mitään.

Nyt ihmisen aurassa kaikki himokkuus, suuttumus ja viha ilmenee tulipunaisena värinä. Siinä on elämän voima, sen tähden väri on punainen. Punainen väri kiihoittaa, sen tähden hermostuneen ihmisen ei pidä asua punaisessa huoneessa, ei käyttää punaisia huonekaluja eikä vaatteita, vaan ympäröiköön itsensä vihreällä. Punainen on kaiken himon ja halun väri, mutta kun se puhdistuu ruusunpunaiseksi ja ihanaksi violetiksi pitkän kehityksen kautta, silloin siitä on tullut suuri jumalallinen ja inhimillinen rakkaus. Jos ihmisen aurassa näkyy hienoa violettiväriä, on se jumalallis-inhimillistä rakkautta. Sen tähden ne tulevat vieretysten auran spektrissä.

Ensimmäinen käsky, minkä Jeesus antoi, on tuo usko Jumalaan ylinnä kaiken. — Minkä tähden tämä käsky annettiin ensin? — Sen tähden juuri, että ainoa, mikä päästää ihmisen hänen itsekkyydestään, on se, että hän rakastaa jotain, joka on hänen yläpuolellaan, joka on häntä suurempi. Hänen pitää rakastaa jotain hyvää, se on hänessä itsessään, hänen pitää luottaa siihen, että se on hänessä, että hän voi päästä sen yhteyteen, mutta sen täytyy olla yläpuolella hänen tavallista ihmistään. Sen tähden sanotaan: rakasta Jumalaa ylinnä kaiken, rakasta hyvää, ihannetta, sitä, mikä on sinusta suurinta, enemmän kuin omaa kuolevaista persoonallisuuttasi, silloin sinä vähitellen vapaudut itsekkyydestäsi. Me voimme rakastaa totuutta, Mestaria, Jeesusta, sama, millä nimellä sitä sanomme, pääasia on tuo rakkauden tunne, että osaa rakastaa jotain, joka on meidän yläpuolellamme. Kyllä se rakkaus voi alkaa ihmisestäkin, mutta se

ei saa olla itsekästä. Jos löydämme jonkun, jota voimme rakastaa epäitsekkäästi, on se puhdistavaa, mutta sellainen rakkaus on harvinaista. Sen tähden sanovat Viisaat: rakasta Jumalaa ylinnä kaiken.

Mutta sitten Jeesus antaa vielä viisi käskyä. Ensimmäinen on: „älä suutu koskaan kehenkään“ — ja toinen: „ole puhdas ajtuksissasikin, ole aina puhdas.“ Ensin Jeesus nimenomaan viittasi, että vanhoille on sanottu: „älä tapa, mutta minä sanon: älä koskaan suutu“ ja toisessa: „älä tee aviorikosta, mutta minä sanon teille: joka katsoo toista himoitakseen, hän on jo tehnyt aviorikoksen“. Kolmas käsky on: „puhu aina totta, älä vanho. Vanhoille on sanottu: sinun pitää vannoa, kun puhut totta, mutta minä sanon teille: älä vanho, vaan puhu aina totta, olkoon puheesi aina, niin kuin asia on.“ Neljäs käsky on: „älä vastusta pahaa“ — ja viides: „älä vihaa vihollisia, ei persoonallisia eikä toisen maan kansalaisia. Rakasta muukalaista ja jos et osaa rakastaa persoonallisia vihamiehiäsi, niin tee ainakin heille hyvää, siunaa heitä.“

Ne ovat Jeesuksen käskyt. Ensin on siis: älä suutu. Kun me siis aloitamme näitä noudattamaan, niin aloitamme alhaalta ja kuljemme kuin spiraalissa ylöspäin. Ensimmäinen niistä viidestä: älä suutu — tulee alapäähän keskelle spektriä ja se vihreän kohdalle. — Minkä tähden se tulee vihreän kohdalle? — Sen tähden, että vihreä kuvaa symboliologiassa meidän alemmaa ymmärrystä, alemmaa manasta. Ja kaunis vihreä väri, smaragdi, semmoinen vihreä, jonka voimme nähdä taivaanrannalla, kun aurinko on laskenut, kuvaa ymmärtämystä. Ihmisen aurassa kaunis vihreä väri näkyy silloin, kun hän ymmärtää. Hänen alemman ymmärryksensä merkitys ja tarkoitus on siinä, että hän olisi täynnä ymmärtämystä, ja se, mikä estää häntä ymmärtämästä, on suuttumus. Jos me suutumme ihmisiin jonkun asian johdosta, silloin se sokaisee meidän alemmaa ymmärrystämme, että emme käsitä tuota asiaa tai ihmistä.

Siis tuo käsky: älä suutu — auttaa meitä rakentamaan aurassamme kaunista vihreää väriä, joka on välttämätön. Koko meidän sivistyksemme tähtää siihen: meidän sivistyksemme on alemman ymmärryksen sivistystä, ja sen tarkoitus on oppia ymmärtämään ihmisiä. Lääketiede on ottanut hirmuisen askeleen eteenpäin siinä, että se on tutkinut ihmistä ymmärtääkseen häntä, samoin psykologia. Ei psykologi voi oppia ymmärtämään toista ihmistä, jos hän on suuttunut häneen, hänen täytyy päinvastoin olla täynnä sympatiaa, ja vihreään sisältyy sielun sympatia. Ymmärtää kaikkia, siihen auttaa meitä Jeesuksen käsky: älä suutu.

Jeesuksen toinen käsky oli: ole puhdas. Se tulee kehään 3:n kohdalle, joka oli keltaisen värin paikka. Ja koska me olemme kulkemassa kuin spiraalissa, niin seuraava käsky: puhu aina totta — tulee 5:n eli vaaleansinisen värin kohdalle. — Minun tekisi mieleni sanoa, että evankeliumeissa nämä käskyt ovat lueteltu hieman väärässä järjestyksessä, mutta sehän ei muuta merkitystä. „Älä vastusta pahaa“ tulee tummansinisen värin kohdalle ja „rakasta vihollisiasi“ oranssin kohdalle. „Ole puhdas ajatuksissasikin“ tulee keltaisen värin kohdalle, joka on vertauskuvastossa buddhin väri, jumalallisen intelligenssin väri. Ja ihminen, joka on ajatuksissaan puhdas, hän saa tuon kultaisen glorian, josta puhutaan pyhimysten yhteydessä; pyhimysten pään ympärillä on tuo gloria. Se tulee heidän intensiivisen ajatustyönsä kautta, mutta se on samalla puhdasta. Me tiedämme, että on olemassa yhteys ihmisen sukupuolihimon ja ajatuksen välillä. Jos ihminen liiaksi antautuu sukupuolihimoihin, niin hänen ajatusvoimansa suuresti kärsii, mutta se lisääntyy, jos hän on puhdas. Jokainen nero, joka luo suuria taideluomuksia, on hyvin kieltäytyväinen ainakin tuon työnsä aikana. Vaikka nerot eivät ole pyhimyksiä sanan varsinaisessa merkityksessä, niin he ovat kuitenkin oppineet paljosta kieltäytymään, luopumaan monista nautinnoista.

Sitten on: puhu aina totta. — Se on sinisen värin yhteydessä, joka kuvaa siltaa alemman ja ylemmän minän välillä. Tämä silta, siis meidän korkeamman itsen ja päivätajunnan välillä, ei voi olla olemassa, ellei ihminen ole tosi ja rehellinen; ainoastaan silloin hän voi olla yhteydessä omantuntonsa kanssa. Ihmisen, joka lupaa jotain, ei pidä rikkoa lupaustaan. Vaarallista on luvata, mutta tässä elämässä on melkein mahdotonta tulla toimeen tulevaisuuden suhteen ilman lupauksia. „Älkää siis vannoko“, sanoo Jeesus, „vaan sanokaa: minä teen sen, jos karma suo.“ — Jos ihminen jotain lupaa, hänen on se täytettävä, sillä se kuuluu rehellisyyteen. Hänen täytyy olla varovainen lupauksissaan, sillä jos hän ei voi

pitää niitä, on parempi olla lupaamatta. Se on silta, ainoa keino pitää yhteys korkeamman ja alemman minän välillä. Se näkyy sinisenä värinä aurassa.

Sitten me tulemme tuohon: älä vihaa muukalaista eikä persoonallisia vihamiehiä. — Se on oranssin kohdalle. Oranssi-väri on elämänvoiman, praanan, väri, joka osoittaa, että ylpeys ja nöyryys on meissä tasapainossa, emme ole ylpeitä emmekä liian nöyriä, vaan meidän elämämme on veljeydessä. Meillä ei saa olla ennakkoluuloja vierasta kansaa kohtaan, vaan meidän pitää nähdä siinä kaikki hyvät puolet. Silloin me rakennamme auramme tuota kaunista oranssi-väriä, joka on elämänvoiman väri. Meidän elinvoimamme on veljeydessä, suvaitsevaisuudessa, hyvydessä ja rakkaudessa.

Sitten on: älä vastusta pahaa. — Se on indigo-värin kohdalla, joka on korkeamman minän väri. Se on taivaallinen väri, se on taivas meissä, vakavuus meissä ja kaikki, mikä meissä on jumalallisen harrasta, ylevää. Ja se on yhteydessä sen kanssa, että me emme saa vastustaa pahaa. Me kadotamme heti jumalallisen hartaan tunteemme, jos vastustamme pahaa ihmistä tai napisemme kohtaloa vastaan. Jos emme vastusta, silloin rakennamme auraa kauniin tummansinisen värin, joka tekee meidät yhdeksi korkeamman minän kanssa.

Ja nyt tahdon huomauttaa lopuksi, että tämä vertauskuva on hyvä pitää mielessä, on hyvä sitä miettiä, sillä on kuin joku vanha mystikko, rosenkreutsiläinen opettaisi. Nyt sanon teille: Jeesuksen totuuden ruumiilla ja jokaisen ihmisen totuuden ruumiilla on sinettinsä. — Mikä on se sinetti? — Se on tämä [ks. kuva]. Siinä on ympyränä avattu spektri, ja sitten siinä on kaksi kolmiota. Suuri rakkaus on mahdoton, ellei ole puhdas ja rehellinen, ja ne kaikki ovat mahdottomia, ellei ihminen ole ensin oppinut: älä suutu, älä vastusta pahaa. — Tämä on muistettava symboli.

Jeesus oli siis monen elämän aikana rakentanut itselleen totuuden ruumiin sillä tavalla, että hän oli näitä värejä aurassaan rakentanut, seurannut noita elämän sääntöjä. Jokainen hyvän päätöksen toteuttaminen, jokainen uskon teko lisää yhden atomin totuuden ruumiiseen, siihen ruumiiseen, joka näkyi tuon suuren ihmeellisen auran sisällä. Totuuden, *dharmakayan*, aura on taivaankaari, ja siinä sisällä on ihminen Jeesus persoonallisena olentona. Ja se ruumis, mikä hänellä siellä on, on rakennettu kuolemattomista osista, ja ne osat on saatu sillä tavalla, että on kuljettu tuota siltaa; jokainen teko on lisännyt yhden atomin. Mekin olemme samassa työssä, mekin kuljettuamme sillan yli aina lisäämme yhden atomin, ja vähitellen me rakennamme itsellemme ruumiin, joka on kuolematon.

Nyt Jeesus Kristus, kun hän oli valmistanut itselleen tämän totuuden ruumiin, hän Jeesus Kristuksena antoi Kristuksen, Logoksen, Jumalan Pojan, astua tuohon pyhään ruumiiseen, hajoittaa sen. Ja Kristus tuli silloin tämän maapallon, koko ihmiskunnan totuuden ruumiiksi, pyhäksi sisäiseksi minäksi. Ja samalla tavalla myöskin meistä jokainen rakentaa itselleen tuon ruumiin, joka oikeuttaa hänelle osan *nirvaanassa* eli autuudessa, mutta hän rakentaa sitä varten, että hän siitä luopuisi. — Meidän sakramenttimme ovat tulleet mahdollisiksi juuri sen kautta, että Jeesus antoi tuon toden ruumiinsa Kristukselle, Jumalalle.

Nyt, kun me olemme tässä rakennustyössä ja vähitellen sitä totuuden ruumista rakennamme, me tulemme osallisiksi samalla Kristuksen totuuden ruumiista, joka on tässä maapallossa ja koko ihmiskunnan sisällä — ja se tapahtuu juuri sakramenttien muodossa. Tietysti se on sisällisesti, ja me opimme sekä rakentamaan itellemme kuolematonta ruumista että myöskin luopumaan sen kunniaista.

Liite

Sanasto, selityksiä

ja kirjallisuusviitteitä

ainokainen Poika Kristus (sivu 25). Uuden testamentin suomennoksessa esiintyvä sana 'ainokainen' on kreikan kielellä *monogenees* (Joh. 1:14,18). Se ei suinkaan merkitse 'ainoa', vaan 'yksisyntyinen', yksin Jumalasta syntynyt. Ks. Pekka Ervast: *Suuret uskonnot* (1926), sivut 105 ja 213. — Jokainen ihminen on luotu Jumalasta, yhdestä, joka on ainoa todellisuus. Jumalan Poika, Kristus, on meissä jokaisessa. Jeesus Nasaretilainen, jota alettiin kutsua Kristukseksi, on esikoisemme, sillä hän ilmensi Kristuselämän, Isän täydellisyyskuvan, täydellisemmin kuin kukaan siihen asti. Kirkon opettama uskon sisältö, jota Pekka Ervast esitelmässään kuvaa, on kuitenkin se, että Jeesus on Jumalan ainoa Poika.

apostolinen suksessio apostolinen perättäisjärjestys (sivut 7-9, 14-16, 20, 21, 23 ja 35). [Lat. *successi_ apostolica* apostolinen suksessio, *successi_* sijaan astuminen, perimys] — Lisätietoja aiheesta: *Toimittajalta*, Ruusu-Risti N:o 7 Syyskuu 1924, sivut 244-247. — Pekka Ervast kirjoitti sanan muotoon *suksessioni*, kuten se on kirjoitettu esim. *Sivistyssanakirjassa* (1924).

Arjuna *Ardšuna* (lue: *ardshuna*) (sivu 53). [Sanskrit. »valkoinen«]. — Ks. *Bhagavad-Gita*.

armonpöytä ehtoollinen (sivu 39).

Augustinus, Aurelius *Pyhä Augustinus* (354-430) länsimaiden vaikutusvaltaisin kirkkoisä (sivu 32). Hän pohti paljon Jumalan ja maallisen valtakunnan kehitystä. Ajattelussaan Augustinus päätyi siihen, että kirkko on jo nyt taivasten valtakunta maan päällä. Tästä aiheesta voi lukea Pekka Ervastin kirjasta *Kirkko-ekleesia* (1949).

aura ihmistä ympäröivä valokehä, joka on tulos hänen ajatus- ja tunne-elämästään. Objektivisesti se näkyy väri-ilmiönä. Nykyaikana aura on kyetty valokuvaamaan ns. kirlianmenetelmän avulla. Kristillisessä taiteessa aura on perinteisesti kuvattu sädekehänä. Ks. *gloria*. — Aurasta Pekka Ervast on puhunut esim. kirjassaan *Jälleensyntymisen mysteereitä* (1957).

Bhagavad-Gita syvästi filosofinen runoelma, jossa on 18 keskustelua (sivu 53). Vaikka ne koskevatkin erilaisia kysymyksiä, ne neuvovat harjoittamaan joogaa. Runoelma on episodi, katkelma intialaisesta Mahabharata-epoksesta. [Sanskrit. *Bhagavad-Gîtâ* »Herran laulu, korkea veisu«] — Vanhan liiton mukainen vertauskuvallinen esitys on sijoitettu taistelukentälle. Kysymys on luonnollisesti sisäisestä itsekasvatuksesta, jonka avulla ihminen pyrkii luopumaan omasta alemmasta, itsekkästä minästä, jotta kykenisi vastaanottamaan hengen tajuntaa. Runoelma on kirjoitettu vuorokeskustelun muotoon, jossa oppilas Arjuna (ihminen, jokapäiväinen ymmärrys) kuuntelee opettajan, Krishnan (Mestarin, omantunnon), ääntä. — Kirjasta on useita versioita. Teosofisen liikkeen parissa se ilmestyi ensimmäisen kerran vuonna 1905 Omantunnon kustantamana Martti Humun suomennoksena tohtori Franz Hartmannin saksaksi toimittamasta teoksesta. Kirjasta on saatavana näköispainos (1991).

Blavatsky, Helena Petrovna (1831-91) nykyaikaisen teosofian ensimmäinen julistaja. Teosofisen liikkeen synnyttäjä. Sille, joka lähemmin tahtoo syventyä H. P. Blavatskyn elämään ja opetuksiin, sopivat

utkimuskohteiksi Pekka Ervastin kirjat *H. P. Blavatsky ja hänen teosofiansa* (1932) ja »H.P.B.»-näytelmä (1931). H. P. Blavatskyilta itseltään ovat saatavilla hänen nerokkaat teoksensa *Salainen Oppi* ja *Hunnuton Isis*. Ensimmäiseksi kirjaksi sopinee parhaiten *Teosofian Avain*.

Boodhisattva Buddha-tilaa varhaisempi kehitysaste (sivut 47 ja 48). Boodhisattva tarvitsee vain yhden inkarnaation tullakseen täydelliseksi Buddhaksi. [Sansk. *Bôdbisattva* »se, jonka koko olemus (*sattva*) on intelligenssiä (*bôdhi*)»] — Boodhisattvan tiestä Pekka Ervast kertoo kirjassaan »*Hiljaisuuden Ääni*» (1913).

Buddha korkeimman mestaruuden kunnianimi (sivu 48). Se, joka omistaa täydellisen viisauden. Aasian suuri Valo, Siddhartha Gautama, tunnetaan yleisesti tällä nimellä. [Sansk. *Buddha* »herännyt, valaistu»]

Buddha, Siddhartha Gautama (lue: *gootama*) (n. 600 eKr.) intialainen uskonpuhdistaja, uskonnonperustaja (kunnianimeltään Buddha) (sivu 51). Hänelle annettu syntymänimi *Siddhârta* on lyhennys sanasta *Sarvarthasiddha*, joka merkitsee »kaikkien halujen oivaltamista». *Gautama* (sansk.) oli Shâkyaan dynastian kuninkaallinen nimi, joka merkitsee »maan päällä (gâu) kunniaakkain (tama)». Hänestä käytetään useita kunnianimiä, esimerkiksi *Shâkyamuni* (sansk.) »Shâkya-suvun viisas». — Buddhan elämästä ja opetuksista kertoo H. S. Olcottin *Buddhalainen Katkismus*, joka ilmestyi suomeksi vuonna 1906 Teosofisen Kirjakaupan ja Kustannusliikkeen kustantamana. Sen on englanninkielestä suomentanut Pekka Ervast. Kirja on saatavana nimellä *Näin puhui Buddha* (1949). Buddhan sanoihin ja opetuksiin perustuva mietelausekokoelma *Dhammapada* ilmestyi vuonna 1925 Mysticin kustantamana Pekka Ervastin toimittamana suomennoksena, joka on käännetty professori Max Müllerin englanninkielisestä tulkinnasta. Kirjasta on saatavana näköispainos (1989).

Calvin, Jean [lue: *kalvää*] (1509-64) sveitsiläis-ranskalainen uskonpuhdistaja. Reformoidun kirkon perustaja. Ks. *kalvinistinen kirkko*.

dharmakaaja »kirkastettu henkinen ruumis», totuuden ruumis (sivut 47 ja 67). Henkisen tietoisuuden korkea ja jalo aste, jota kuvataan sädehtiväksi henkisyiden puvuksi. Olemuspuoli, jota vihkimyskokelas itsessään kehittää. [Sansk. *dharmakâya*]

doksa kiitos, (myös:) aura. Vastaava sana latinaksi on *gloria*. [Kreik. *doksa* kiitos, kunnia]

ehtoollisen vaikutus ei roomalais-katolisen kirkon opetuksen mukaan riipu vastaanottajan mielentilasta, vaan itse toimituksen selitetään oleva niin pyhä, että se vaikuttaa kaikkiin läsnä oleviin, *ex opere operato* (sivu 39). [Lat. *ex opere operato* toimitettuna tekona]

elementtaali ajatuskuva, keinotekoinen ajatusmuoto (sivu 29). Ihmisen ajatuksesta syntynyt elävä olento, jonka elämän pituus riippuu sille annetun ajatuksen voimasta.

elementti tarkoittanee elementtaalia (sivu 29). Ks. *elementtaali*.

ennen kuin konjunktio on tässä kirjassa kirjoitettu nykyisen käytännön mukaisesti erilleen.

ensimmäinen sana on tässä kirjassa kirjoitettu nykyisen käytännön mukaisesti kahdella m-kirjaimella. Pekka Ervast kirjoitti sanan muotoon *ensimäinen*.

episkopos piispa (sivu 12). [Kreik. *episkopos*; lat. *episcopus*]

erikoisesti adverbia käytetään tekstissä spesifioivassa, tarkentavassa merkityksessä 'erityisesti', 'varsinkin', 'etenkin', 'nimenomaan' (sivut 13 ja 39). Sanaa *erikoinen* ei näissä yhteyksissä ole käytetty merkityksissä

'harvinainen', 'omituinen', 'epätavallinen' tai tavallisuudesta poikkeava, mitkä merkitykset sille ovat nykyään suhteellisen vakiintuneita.

ex opere operato sanonta, jonka mukaan katolisen kirkon jakama ehtoollinen on pätevä asetussanojen perusteella, eikä se siten riipu vastaanottajan mielentilasta, vaan vaikuttaa omalla voimallaan kaikkiin läsnä oleviin. [Lat. *ex opere operat_* toimitettuna tekona] — Vrt. *ehtoollisen vaikutus*.

filosofinen spekulatio loogisten johtopäätösten tekeminen (sivu 40). Pohdiskelu, jossa loogisella järjellä rakennetaan maailmankuvia ja pidetään näitä asetelmia filosofisina totuuksina. Filosofinen spekulatio on hyvä asia sinänsä, mutta ei ole vielä meditaatiota, joka vie Jumalan tuntoon. — Pekka Ervast kirjoitti spekulatio-sanana muotoon *spekulatsioni*, kuten se on kirjoitettu esim. *Sivistyssanakirjassa* (1924).

fluidumi ihmisistä erkaantuva näkymätön valoaines, astraalinen tai astraalis-mentaalin aine (sivu 27). Fluidumi-nimen otti käyttöön Mesmer. [Lat. *fluidum* juokseva aine, *fluere* vuotaa; engl. *fluid*, juokseva, nestemäinen]

Graal keskiajan perimätiedossa Graal on pyhä malja, jonka voiman saattoivat vain puhdassydämiset saavuttaa (sivu 50). Ihminen itse tajuisena henkiolentona on se malja, johon Jumalan (Logoksen) voima voi laskeutua. Graalilla tarkoitetaan myös maljaa, jota Jeesus opetuslapsineen käytti viimeisellä aterialla ja johon Joosef Arimatialainen myöhemmin kokosi ristiinnaulitun Vapahtajan veren. Keskiajan runoudessa kuvataan rohkeiden ritarien ponnistuksia tämän pyhän jäännöksen löytämiseksi. Aihe on innoittanut useita nykyaikaisia taiteilijoita, muiden muassa Wagneria (Parsifal). [Muinaisransk. *graal*, *greal* suurehko malja]

gloria kunnia, (myös:) aura. Vastaava sana kreikaksi on *doksa*. [Lat. *gl_ria* kunnia] — Kristillisessä kuvataiteessa aura, jota kutsutaan gloriaksi (nimbus), kuvataan sädekehänä. Tavallisesti se maalataan henkilön pään ympärille ja sillä osoitetaan kuvattavan pyhyys. Kristuksen sädekehä kuvataan usein siten, että siinä näkyy myös risti. Soikeaa gloriaa, joka kokonaan ympäröi Jeesuksen tai Neitsyt Marian, kutsutaan kuvataiteessa mandorlaksi. Ks. *aura*.

Herran pöytä ehtoollinen (sivu 42).

hysteerinen epänormaalin hermostunut, levoton, ylikiihottunut. Hysterian vallassa oleva, hysteriaa sairastava. Ks. *hysteria*.

hysteria tapa reagoida tiedostamattomiin sielullisiin ristiriitoihin. Hermosairauden muoto, jossa puhtaasti sielullinen vaikutus saa hermoston välityksellä aikaan muuttuneita ruumiintoimintoja kyseisen elimen tai jäsenen olematta kuitenkaan millään tavoin sairas (esim. sokeus, kuurous, halvautuminen, liikuntakyvyttömyys). Ks. myös *tunteen hysteria*. — Nimensä hysteria on saanut siitä, että aikaisemmin tällaisten tunnetilojen otaksuttiin olevan yhteydessä sukupuolielämään. [Kreik. *hyster_* kohtu] — Sairauksista ja niiden parantamisesta (mm. psykoanalyysistä) Pekka Ervast kertoo kirjoissaan *Ajatuksen ja käden parantava voima* (1924) ja *Karma ja sairaudet* (1947).

India *Intia* (sivut 44 ja 53).

indigo *indigosininen* tumman sininen väri (sivut 61 ja 66). Vanhastaan tunnettu sininen väriaine, jota tuotiin Intiasta. Sitä valmistettiin aikaisemmin sikäläisistä ns. indigokasveista. Viime vuosisadalta lähtien väriä on valmistettu synteettisesti. [Esp. *indigo* intialainen]

inspiraatio innoitus, virike, luomisvoiman lisääntyminen (sivu 13). Keskittynyt, henkinen luomisvire. [Lat. *inspiratiō* sisään puhaltaminen] — *Inspiraatiotila* on sieluntila, jossa ylevä aatteellinen sisältö täyttää ihmisen mielen siten, että hän kykenee muodostamaan aatteesta selkeän ja havainnollisen kuvan (sivu 13). Esimerkiksi taiteilija, kirjailija tai esitelmänpitäjä saattaa toimia siinä mielentilassa. — Pekka Ervast kirjoitti inspiraatio-sanana muotoon *inspiratsioni*, kuten se on kirjoitettu esim. *Sivistyssanakirjassa* (1924).

Isä meidän mietiskelyohjelma, rukous, jonka Jeesus opetti seuraajilleen (Matt. 6:9-13; vrt. Luuk. 11:2-4). [Lat. *Pater noster*] — Aihtta Pekka Ervast on käsitellyt kirjoissaan *Jeesuksen salakoulu* (1919) ja *Paavali ja hänen kristinuskonsa* (1923).

jalka | Lauseyhteydessä: [Luther oli muiden kanssa pohtinut kristinuskon] „hyvälle jalalle asettamista“ (sivu 38) — jalka-sanaa on käytetty kuvaannollisessa merkityksessä. Sanonta 'asettaa hyvälle jalalle' voisi tarkoittaa 'asettaa hyvälle perustalle' — tai kenties 'asettaa oikealle tolalle', kuten sanonta on korjattu erääseen esitelmäjäljennökseen.

jokapäiväinen leipä suomalaisessa Raamatussa Isä meidän -rukouksen kohta (Matt. 6:11), joka Lutherin selityksen mukaan koskee kaikkea aineellista hyvää (sivu 46). Oikein käännettynä kysymys on 'yliaineellisesti' leivästä, kuten Pekka Ervast on oikaissut virheellisen käännöksen. [Lat. *panem nostrum supersubstantialem*] — Jokapäiväistä leipää, jota tarvitsemme toimeentullaksemme, ei sovi rukoilla toki Jumalalta. Fyysinen leipä hankitaan tekemällä työtä. — Vrt. *yliaineellinen leipä*.

kalvinistinen kirkko Calvinin perustama kristinuskon haara (sivu 39).

kehoitus *kehotus* (sivu 32).

kirkon yhtyminen valtioon lasketaan alkaneeksi liitosta, joka muodostui valtion ja kirkon välille 300-luvulla (sivu 31). Silloin päättyi alkukristillisyyden henkevä aika. Kirkon organisoituminen alkoi, ja dogmit syntyivät. Rooman keisarin, Konstantinus Suuren, suojeluksessa kristittyjen köyhien pieni vähemmistöryhmä kohosi nopeasti kunniaan. Vuonna 325 Nikean kirkolliskokous — keisarin puheenjohtolla — määritteli kirkon yleisen, katolisen uskontunnustuksen. Tapahtumaketjussa kristityiltä hämärtyi Kristuksen alkuperäinen oppi. Siihen saakka heidän kesken oli ollut ihanteena Jeesuksen opettama pahanvastustamattomuus, rakkaus ja anteeksianto, sekä siitä johdettu selvä ratkaisu kieltäytyä väkivallasta ja kaikista sotatoimista — myös sotapalveluksesta Rooman legioonissa. Valtaan pääsytään jälkeen kristityt, joita oli vainottu Kristuksen rakkauden opin noudattamisesta, alkoivat itse kirkkona vainota toisinajattelevia. Ns. kristinuskosta oli tullut valtion uskonto. — Tästä aiheesta saa lisätietoja esim. Pekka Ervastin kirjasta *Laki vaikeo evankeliumi* (1936).

klärvoajanti selvänäkijä (sivut 56 ja 57). [Ransk. *clairvoyance* (lue: *klernvajäs*) selvänäköisyys]

Krishna *Krišna* hindulaisten vanha Vapahtaja (sivut 53-54). Jumalallinen avataara, Vishnun kahdeksas ruumistuma, jonka elämästä Jeesuksen syntyessä oli kulunut noin 3000 vuotta. Krishnan kuolemasta (3 102 eKr.) lasketaan alkaneeksi Kali Juuga, nykyinen rautakausi. [Sanskrit. *Kali yuga* musta aikakausi] — Se kestää 432 000 vuotta, jonka ensimmäiset 5000 vuotta, Kali Juugan vaikein ajanjakso, päättyivät helmikuussa 1898.

Kristuksen veri elämänvoima (sivut 38-41 ja 47-49). Kristuksen elämä, hänen auransa kosketus oppilaaseen. Käytännössä Jeesuksen opettama rakkauden ja anteeksiannon oppi, jonka seuraaminen muuntaa sisäisesti ihmisen. Se vie myös sisäiseen kokemukseen, jossa oppilas saa juoda Graalin maljasta (sivu 32). Ks. *Graal*.

liikutettu *liikuttunut* (sivu 25).

Linus (k. noin 80 jKr.) Rooman ensimmäinen piispa (sivu 15). Vanhoissa episkopaalisissa luetteloissa Linuksen nimi mainitaan Rooman piispana Pyhän Pietarin jälkeen. Linuksen virkakauden päättymisvuodeksi mainitaan muutamissa historiankirjoissa vuosi 76 jKr. Jo toisella vuosisadalla jotkut tutkijat (esim. Ireneus) ovat otaksuneet, että kysymyksessä olisi sama Linus, joka Paavalin kirjeessä Timoteukselle on mainittu terveisten lähettäjien joukossa (2 Tim. 4:21). Tämän samaistuksen toistaa Eusebius *Kirkkohistoriassaan*.

looshi *looshi* taiteilijan pukuhuone, teatterissa aitiopaikka, osasto. [Ransk. *loge* maja] — *Teosofinen looshi* tarkoittaa haaraosastoa, paikallisosastoa (sivu 12). Loosheja toimii eri paikkakunnilla. Myös samalla paikkakunnalla toiminta saattaa olla jakautunut eri iltoina kokoontuviin ryhmiin, joilla kullakin on oma erikoisalansa (esim. Kalevala-looshi).

Luther, Martti saks. *Martin* (1483-1546) saksalainen uskonpuhdistaja, alkuaan augustinolaismunkki (sivut 32, 37, 38 ja 40). Protestanttisuuden alullepanija.

magnetismi ihmisen aurasta välittyvä sielullinen vaikutus toiseen (28). Ihmisen sieluruumiin elämänvoimaa voidaan käyttää myös parantamiseen. Nimi *magnetismi* liittyy siihen, että Mesmer kutsui parantavaa voimaa *animaaliseksi magnetismiksi*, jota hän sanoi voitavan aktivoida esim. sivelemällä. [Kreik. *magn_s* magneetti]

Melanchthon, Philipp [lue: *melankton*] (1497-1560) saksalainen humanisti ja uskonpuhdistaja (sivu 38). Hän oli alkuaan Lutherin läheisimpiä työtovereita, mutta etääntyi myöhemmin yhä enemmän ankarasta luterilaisuudesta, erityisesti ehtoollisopin osalta.

Mesmer, Franz Anton (1734-1815) itävaltalainen lääkäri, tohtori. Ks. *fluidumi* ja *magnetismi*.

minkä tähden sanayhtymä on tässä kirjassa kirjoitettu nykyisen käytännön mukaisesti erilleen.

„minä uskon sen tähden, että se on järjetöntä“ Tertullianuksen sanonta (sivu 40). [Lat. *credo quia absurdum*] — Ks. *Tertullianus*.

mysterio salaperäinen asia, arvoituksellinen tapahtuma tai voima (sivut 40, 44 ja 46). [Kreik. *myst_rion* salaoppi, salaisuus] — Vrt. *mysteriot*.

mysterionäytelmät mysterioitten ulkonainen kuori (sivu 44). Mysterionäytelmät olivat teatteriesityksiä, jotka tekivät katsojiin syvän vaikutuksen.

mysteriot *mysteriolaitokset* salassa pidetyt henkiset koulut, joita oli esim. Egyptissä ja Kreikassa (sivut 44 ja 53). Mysterioihin vihitty oli voittanut pimeyden ja ratkaissut kuoleman arvoituksen. Ennen kuin hänet vihittiin kävi hän kokelaana läpi klassiset vesi-, tuli-, maa- ja ilmakokeet. Itse sana *mysterio* johtuu verbistä *myein* »sulkea suunsa». Ks. Pekka Ervast: *Suuret uskonnot*.

määrätty | Lauseyhteydessä „tuntea määrättyjä ihmisiä veljikseen“ (sivu 30) — sanaa ’määrättyjä’ on käytetty merkityksessä ’tiettyjä’, ’joitakuita’, ’muutamia’, eikä ’jonkun määräämiä’, mikä merkitys sanalle nykyään tavallisesti annetaan.

niin kuin konjunktio on tässä kirjassa kirjoitettu nykyisen käytännön mukaisesti erilleen.

nirvaana itsekkyyden sammuminen, täydellinen mielenrauha (sivut 47, 48 ja 68). [Sanskrit. *nirvaana* »sammuminen»] — Nirvaana on korkea henkinen tasapainotila, jonka saavuttanut ihminen on katoavan kärsimyksen ja vaihtelun yläpuolella. Hän on saavuttanut rauhan sisässään ja vapautunut jälleensyntymisen

pakosta. Nyt hän voi vapaasti auttaa veljiään ja olla suurena kuolemattomana henkenä maailmankaikkeudessa. Nirvaanaa voidaan verrata Jumalan valtakuntaan, jonka kansalaiseksi esoteristi pyrkii. Ks. Pekka Ervast: *Suuret uskonnot* (1925).

oranssi punakeltainen väri (sivut 65 ja 66). [Ransk. ja engl. *orange*]

ordinoida vihkiä papiksi (sivu 20). Sanalla on myös merkitys 'määrätä'. [Lat. *_rdin_re* panna järjestykseen]

painostaa | Lauseyhteydessä: [Kirkko] „painostaa sitä, että yksilön usko“ [on ratkaiseva tekijä] (sivu 38) — painostaa-verbiä on käytetty kuvaannollisessa merkityksessä 'tähdentää', 'korostaa', painottaa jonkin asian tärkeyttä. Verbi *painostaa* ymmärretään nykyään tavallisesti merkityksessä 'pakottaa', 'vaatia' tai itsepintaisesti taivuttaa joku alistumaan painostajan vaatimuksiin. Siitä ei ole kysymys tässä yhteydessä.

panem nostrum supersubstantialem *yliaiineellinen, taivaallinen leipämme* kohta Isä meidän -mietiskelyohjelmasta (Matt. 6:11) (sivu 46). — Ks. *yliaiineellinen leipä*.

pappi todellinen pappi on ihminen, jolla on tietoa jumalallisista asioista, elämän ja kuoleman salaisuuksista (sivut 12 ja 35).

Pater noster *Isä meidän* rukous, mietiskelyohjelma, jonka Jeesus opetti seuraajilleen (Matt. 6:9-13; Luuk. 11:2-4). [Lat.] — Ks. *Isä meidän*.

persoonallinen, persoonallisesti ja **persoonallisuus** on tässä kirjassa kirjoitettu nykyisen käytännön mukaisesti kahdella o-kirjaimella. Pekka Ervast kirjoitti sanat muotoihin *personallinen, persoonallisesti* ja *personallisuus*.

prosessi kehitymissarja, muuntuminen, edistyminen (sivu 38). [Lat. *pr_cessus* eteneminen, kulku]

protestantti protestanttista uskoa tunnustava henkilö (sivu 39).

protestanttinen protestanttisuuden mukainen (sivut 8, 24-29, 32, 38, 39 ja 42). [Lat. *pr_test_ns* todistava]

protestanttisuus yhteisnimitys 1500-luvun uskonpuhdistuksen opille ja sen mukaiselle kristillisyyden muodolle. Protestanttisuutta edustavat uskonpuhdistuksessa katolilaisuudesta eronneet länsimaiset kirkot. Päähaarat ovat luterilainen ja reformoitu kirkko. Protestanttisuuden kärkimiehiä oli Luther. [Lat. *pr_testura* todistus, vastalause] - Ks. *Luther*.

„pysykööt epäpyhät loitolla“ *procul profani* periaate, jota noudatettiin alkukristittyjen salaisessa ehtoollisessa (sivu 45). Se ei ollut julkinen, johon kaikki olisivat voineet osallistua, vaan siitä nimenomaan poistettiin ulkopuoliset eli ne, jotka eivät olleet pyhitettyjä. — Nämä sanat oli kaiverrettu Pythagoraan koulun portilla olevan kuvapatsaan jalustaan.

raison d'être (lue: *rezõ'ng d_tr*) olemisen peruste, (olemassaolon) oikeutus (sivu 51). [Ransk.]

realisoida todentaa, toteuttaa (sivu 23). [Ransk. *réaliser* (lue: *realize*) toteuttaa, luoda, saada aikaan]

reformatio uskonpuhdistus (sivu 32). Länsimaisessa kirkkohistoriassa sana liitetään tavallisesti nimenomaan Lutherin aikaansaamaan uskonpuhdistukseen. Sanalla on myös yleismerkitys 'uudistuminen'. [Lat. *ref_rmare* muodostaa uudelleen] — Pekka Ervast kirjoitti sanan muotoon *reformatsioni*, kuten se on kirjoitettu esim. *Sivistyssanakirjassa* (1924).

roomalais-katolinen *roomalaiskatolinen*.

sen tähden sanayhtymä on tässä kirjassa kirjoitettu nykyisen käytännön mukaisesti erilleen.

seremonia juhlallinen toimitus, juhlamenot, juhlallisuus (sivut 9, 10, 16, 20, 40-44 ja 51). — Monikon partitiivissa sana esiintyy useissa kohdissa muodossa *seremonioja* (seremonioita) (sivut 40 ja 44). [Ransk. *cérémonie* (lue: *seremoni*) juhlameno; lat. *c_rim_nia* pyhä toimitus]

sieluruumis ihmisen näkymätön käyttöväline, fyysisen ruumiin kaksoispuoli (sivu 27). Voimaruumis, joka yhdistää tajunnan ja hengen muodon. Se on hengen ja aineen välillä olevaa, fyysiselle silmälle näkymätöntä aineellisuutta, elonvoimaa, joka ei kuitenkaan ole ainetta fyysisessä merkityksessä. Sieluruumiissa voidaan kokeellisesti erottaa eri kerrostumia, erilaisia tiheysasteita tai tasoja, jolloin puhutaan astraalisesta, menttaalista tai eetteriruumiista. Astraalis-menttaalin käyttövälineemme, joka on fyysisen ruumiin näköinen, elää jonkin aikaa kuoleman jälkeen. Mutta se ei ole kuolematon ruumis, sillä sekin häviää. Eetteriruumis on fyysisen ruumiin kaksoispuoli. Näiden kahden välillä olevaa yhdyssidettä kutsutaan »hopealangaksi». Fyysis-eetterinen ruumis on ainoa todellinen käyttövälineemme. Astraaliruumis on persoonallisen minän hahmo. — Näkymättömästä käyttövälineestä siltä kannalta, miten se on saatu kokeellisesti todistettua, voi lukea Pekka Ervastin kirjasta *Ajatuksen ja käden parantava voima* (1924). Lisätutkimuskohteiksi sopivat myös hänen kirjansa *Jälleensyntymisen mysteereitä* (1957) ja *Ihmisen synty* (1950). Viime mainittu on erityisen tärkeä opas sille, joka haluaa tutkia eetterivoimia ja opetella niitä hallitsemaan.

Sinnett, Alfred Percy (1840-1921) Teosofisen Seuran varapresidentti, englantilainen kirjailija ja sanomalehtimies (sivut 16 ja 35).

smaragdi *smaragdin vihreä* vihreä jalokivi (sivu 64). [Kreik. *smaragdos*]

spektri kirjo, värillinen kuva, joka saadaan aikaan prisman avulla valon jakautuessa alkeisväriin (sivut 54, 60, 61, 63, 64 ja 67). [Lat. *spectrum* hahmo, kuva]

suggestio tahdonvoiman esille kutsuminen, itsessä tai toisessa (sivu 29). [Lat. *sub* alla, alle + *gerere* kantaa] — Pekka Ervast kirjoitti sanan muotoon *suggestioni*, kuten se on kirjoitettu esim. *Sivistysanakirjassa* (1924).

suksessio seuraanto, perimysjärjestys. [Lat. *successi_* sijaan astuminen, perimys] — *Apostolinen suksessio* tarkoittaa apostolista perättäisjärjestystä (sivut 7-9, 14-16, 20, 21, 23 ja 35). — Pekka Ervast kirjoitti sanan muotoon *suksessioni*, kuten se on kirjoitettu esim. *Sivistysanakirjassa* (1924).

synagoga juutalaisten kokous- ja rukoushuone. [Kreik. *synag_g_* kokoaminen]

Tertullianus, Quintus Septimus Florus (160-240) kirkkoisä (sivu 40). Häneltä on kuuluisa, uskoa puolustava lause *credo quia absurdum* »uskon, koska se on järjetöntä» (sivu 40). Tertullianukselta on myös opetus, jonka mukaan sotamiesten täytyisi kristityiksi tullessaan luopua sotapalveluksesta, koska se ei sovellu yhteen Kristuksen opin kanssa.

traditio perimätieto, perinne, muistotieto, perinnäistapa (sivut 12 ja 49). [Lat. *tr_diti_*] — Pekka Ervast kirjoitti sanan muotoon *traditsioni*, kuten se on kirjoitettu esim. *Sivistysanakirjassa* (1924).

transsubstantiaatio katolinen oppi ehtoollisleivän ja -viinin muuttumisesta Kristuksen ruumiiksi ja vereksi. [Lat. *transsubstanti_ti_*] — Vrt. *uskonnon teko*.

tunteen hysteria kristikunnassa, etenkin uskonnollisissa laškoissa, esiintyvä hysteerinen pyrkimys Kristuksen yhteyteen (sivu 40). Sen taustalla on metafyyminen tosiasia, että Kosminen Kristus on saavutettavissa päivätaajunnassa. Tämä alitajuinen tieto saattaa joissakin yksilöissä herättää mitä merkellisimpiä sisäisiä näkemyksiä »heräämyksistä», »kääntymyksistä» ja »uudestisyntymisistä», jotka eivät kuitenkaan ole todellisia. Niistä puuttuu henkisessä kokemuksessa saavutettava totuuden rauha ja luja kestävyys. Kristustajuuden laskeutumista etapeittain ihmiskuntaan Pekka Ervast on kuvannut kirjassaan *Kristuksen tutkimaton rikkeaus* (1930).

uskon elementti tarkoittanee kirkon ja sen jäsenten ylläpitämää ajatuselementtaalia (sivut 30 ja 31). Ks. *elementtaali*.

uskonnon teko, täytäntöönpano on katolisen kirkon opin mukaan sakramenteissa (sivu 40). Vrt. *ehtoollisen vaikutus*. — Oikein ymmärrettynä kysymys on siitä, että oppilaat noudattavat Mestarinsa moraalisia opetuksia ja kasvattavat itseään niiden mukaisiksi. Siten Kristuksen henki pääsee vaikuttamaan oppilaassa. Tämän nojalla on helpohkoa ymmärtää, mitä alkuaan on tarkoitettu muuntumisella, josta katolinen kirkko on muodostanut transsubstantiaatio-oppinsa.

„Viime syksyn luennot“, jotka Pekka Ervast esitelmässään mainitsee käsittelivät terveyttä, sairautta ja ajatuksen voimalla parantamista (sivu 27). Esitelmäsarja on painettu kirjaksi *Ajatuksen ja käden parantava voima* (1924).

violetti sinipunainen väri (sivut 61 ja 62). [Ransk. *violette, viola* orvokki]

välitön (luonteesta:) luonteva, teeskentelemätön, avoin (sivu 30).

yliaineellinen leipä kohta Isä meidän -mietiskelyohjelmasta (Matt. 6:11), jonka Luther käänsi ’jokapäiväiseksi leiväksi’ (sivu 46). Kysymyksessä on ’ylifyyminen’, ’yliaineellinen’, ’yliaistinen’ leipä, mietiskelyssä sulatettu henkinen ravinto.. [Lat. *panem nostrum supersubstantialem*] — Periaate on lausuttu Jeesuksen ohjeessa „Ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka Isän suusta tulee“. Vrt. *jokapäiväinen leipä*. — Lisätutkimuskohteiksi aiheesta sopivat Pekka Ervastin kirjat *Jeesuksen salakoulu* (1919) ja *Paavali ja hänen kristinuskonsa* (1923).

ylösrakentaminen rakentaminen, kehittäminen, kasvattaminen. | Sanaa on käytetty lauseessa: [Looshit] „kokoontuvat jäsentensä ylösrakentamiseksi“ (sivu 12). Nykyään sanaa käytetään veitikkamaisessa kielenkäytössä. Saattaa olla, että Pekka Ervastin tarkoitus oli keventää vakavaa sanottavaansa leppoiseremmilla sanoilla. Hänen esitelmässään välkehtii välistä huumori. Olipa nyt tämän sanan kohdalla asia niin tai näin, erääseen esitelmäjäljennökseen sana ’ylösrakentamiseksi’ on korjattu sanaksi ’valistamiseksi’.